

C

692/
C.141 Ok 63-9098

541 652 8 141.

HERODES EN

MARIAMNE,

TREURSPEL.

DOOR

KATARYNE LESCAILJE.

Te AMSTERDAM, by
J. HELDERS en A. MARS,
in de Nes. 1791.
Met Privilegie.

O P
H E R O D E S
E N
M A R I A M N E.

De traanen hangen aan den *diademe: en 't bloed
legt nergens liever als op koninglyk fcharlaken.

De rouw zet gaeren in een gulden laars haar voet,
En zoekt een wedergalm in hoogverwulfte daken.

Dit toonde KATARYN, op treurstoffe afgerecht,
In AGAMEMNON, die, terwyl hem tot Myceenen,
Den staatfytabbaard aan de fchouder wierd gehecht,
Zyn ingebeeelde vreugd zag, op een wenk, verdweenen:

Dit toonde zy in den ontroerden GENSERIK;
Die, voor een korte poos, gelukkig, 's minnaars laagen,
En 's muiters driften moest verzwelgen, en, met fcharik,
Twee moorden zien in 't hof van het verdeeld Karthage.

Eerlang bevestigd zy dit met een Poolfche vorst,
Met WENSELAUS; die verliest zyn beide zoonen
Jaagt hy de zachtheid van een vader uit de borst,
Om 's rechters hardheid, in de broedermoord te toonen.

Maar, nimmer fchreef zy dit met kostelyker int
Als MARIAMNES bloed, op de tooneelpylaaren;
Terwyl zy den Tieran, verbolgen en ontzind,
En razzend, door berouw, brengt weder aan 't bedaaren.

Het

* *Betkend een Band en Hoofdfieraad der aaloude Koningen.*

Het zuiver bloed spreekt hem met purpre woorden, aa
Zoteder, dat ook zelfs de aanschouwer word bewog

Om **MARIAMNE** met zyn traanen, by te staan,
Hy zit en krimpt van schrik, en steend van mededoge

Wie ziet dan **KATARYN**, uw herzen schildery,
En roept (hoe zeer de Nyd daar tegen tragt te kryte

Niet vol verwondering gulhartig uit, met my:
Wat grootscher Printe! dien moet vuur noch water slyte

Ja, daar de Tyd het beeld beet van 't vermolmd panneel
Het geen Apelles op de blyde tong deê leeven

Van die de kracht kon van een vast en stout pinseel
HERODES zy voor een gantsche eeuwigheid geschreve

Dit Letter beeld zal, in der Mufen tempel staan

Als verf en bord al zyn versleeten en vergaan.

L U D. S M I D S: M. D.

De Gecommitteerden tot de zaken van den Schouw-
king hebben, volgens Oôtrof door Hunne Ed. Groot-
Mog. de Heeren Staten van Holland en Westvriesland,
den eersten November 1787, aan hen verleend, het
recht van deze Privilegie, alleen voor den tegenwoor-
digen druk van HERODES EN MARIAMNE,
Treurspel, vergund aan J. HELDERS en A. MARS.

Amsteldam, den 2 Augustus 1791.

Geen Exemplaren zullen voor echt erkend worden,
dan die door één' der Heeren Gecommitteerden onder-
teekend zyn.

A. van Rijnveld

VER-

VERTOONERS.

HERODES.

MARIAMNE, *Gemaalinne* }
SALOME, *Zuster* } *van Herodes.*

ALEXANDRA, *Moeder van Mariamne.*

PHERORAS, *Broeder* }
SOHEMUS, *Hofbestierder* } *van Herodes.*
JUDAS, *Schenker* }

DINA, *Staatjuffer van Mariamne.*

THAMAR, *Vertrouwde van Salome.*

THARES, *Hoofdman der Lyfwacht.*

NICANOR, *Kamerdienaar van Mariamne.*

BENJAMYN, *Edelman van Staat van Alexandra.*

NARBAL.

JOZEF.

SIPIER.

TWEE RAADSHEEREN.

LYFWACHT EN GEVOLG.

Het Tooneel is te Jeruzalem, in 't hof van Herodes.

HERODES EN MARIAMNE.

TR E U R S P E L.

E E R S T E B E D R Y F.

E E R S T E T O O N E E L.

HERODES, *fchielyk ontwaakende.*
Moeijelyk Geïpook! dat al myn rust durft flooren,
Vernieuw uw wreede reën nooit weder aan myne ooren;
Ga daar 't is eeuwig nacht; nacht vol van nyd en haat!
Laat af te vloeken op myn leeven, kroon en staat:
'k Weet, zonder u, de kunst van volk'ren te regeeren,
En laat myn ryksgezag bepaalen, noch braveeren.
't Gefuk heeft aan myn troon te vast een grond gelegd,
Om 't leed te vreezen dat uw afgunst my voorzegt.
'k Zal met deze arm myn kroon befchermen op myn hairen,
En 't kryggeluk my voor alle overval bewaaren.
Maar, hoe! ik zweet van angst, myn kracht is afgemat.
ô! Welk een ftyd heb ik in deze flap gehad,
Om uit den doolweg van zo naar een droom te koomen!
Waar door ik ben van fchrik en gramschap ingenoomen.
Myn Lyfwacht.

8 HERODES EN MARIAMNE.

TWEEDE TOONEEL.

HERODES, THARES, *Hoofdman der Lyfwhact.*

THARES.
Wat's uw wil, Mynheer?

HERODES.

Ga daatlyk heen...

Maar, 'k zie Pheroras en Sohemus herwaarts treën.

DÊRDE TOONEEL.

HERODES, PHERORAS, SOHEMUS,
THARES.

Helaas!

HERODES.

SOHEMUS.

Wat finart, o Vorst! wat schrik ontroerd uw zinnen!
Wie kan uw wikk're moed vervaaren? wie verwinnen?
Welke een zwaarmoedigheid speelt in uw aangezicht?

PHERORAS.

De droeve duisterheid wyt pas voor 't blyde licht,
Dat groet al 't aardryk met een aangenaame morgen,
En ik zie reeds uw ziel ontrust van angst en zorgen,
Daar gy in vree bezit een onbepaald gebied.

Wat schielijke oorsprong schiep uw onverwacht verdriet?
Men zei dat gy noch ruste, als ge in het hof liet hooren
Een naar geroep.

HERODES.

'k Beken, ik kon myn schrik niet smooren.
'k Ben schielijk en ontroerd zo daatlyk ontwaakt,
Door zulk een naar gezicht, dat my bekommerd maakt,
En myn verbaasde geest veel rampspoed komt voorspellen.

PHERORAS.

De bangste droomen, die men denken kan of melden,

Be-

Behoorden nooit uw hart met angften te overlaân;
 Dat heldenhart, 't geen elk dwingt door zyn oorlogsdaân,
 En nimmer vreest, maar tait de grootste lyfsgevaaren.
 Dit zyn gezichten, die voor eeuwen lang al waaren
 Bedriegereijen, vol van inzebeelde schrik.

HERODES.

Die droom benaauwt myn hart; op ieder ogenblik
 Schynt myn verbeelding hem voor myn gezigt te maalen,
 Met al de afgryfslykheên en het gevolg dier kwaalen.
 Wat wacht ik ramp op ramp uit deze ontfeltenis.

PHERORAS.

Wie weet iets zekers van 't geen nog toekomende is?

HERODES.

Als onze broeder, die getrouwe! ging verlooren,
 Door 't ongelukkig iot zyn's leevens eind beschooren,
 Wierde ik gewaarſchuw'd van zyn ongeval en nood,
 En op een zelve wys verwittigd van zyn dood;
 Ik zag op de oever der Jordaanſtroom de ys'lykheden,
 Die my voor al 't verhaal dier droeve tyding deden:
 De gantſche wereld word reeds voor myn hart te bang,
 Daar ik gedreigd word met een droevige ondergang.

SOHEMUS.

Hoe! zal uw dapp're ziel, uw oorlogsyver beeven,
 En ſchrikken voor een droom? gy, die, zo hoog ver-
 heven,

Kund de onwaardeerb're vrucht van uw onſterf'lyke eer
 Gerust genieten, daar 't geluk u vol'gt, Mynheer.

HERODES.

Ik zal met deze droom, 't leed dat ons ſchynt beſchooren,
 En de oorsprong van myn ſchrik en vrees u laten hooren...
 Maar, Salome koomt hier van pas, zy zal miſſchien,
 Met haare ſchrand're geest, 't verborgen kunnen zien
 Van dit gezicht, dat ſtout myn ſtaat dreigde en myn
 leeven.

10 HERODES EN MARIAMNE.

VIERDE TOONEEL.

HERODES, SALOME, PHERORAS,
SOHEMUS, THARES.

SALOME.

'k Hoorde uw verbaastheid, die my herwaards heeft
gedreeven, (staan,
En wensch de omstandigheên van 't nachtspook te ver-
Schoon 't vaak bevonden wierd een yd le wind en waan,
Waar van men eindelyk zich zelve vind bedroogen,
Wanneer de rede trekt de nevels van onze oogen.

HERODES.

Hoor dan, maar floor my niet in 't droevige verhaal.
Wanneer het daglicht het zyn glans van 's hemels zaal
Op 't kwynende aardryk zien, de zon langs de oosters-
klimmen

Uit zoe verryzende, de dampen op deê klimmen
Naar onze zinnen, als de droomen met meêr licht,
En minder duisterheid voorkomen ons gezigt,
Vond ik my zelf, na veel verwarringen en wegen,
In 't aakelykste bosch ter zyden 't spoor gelegen,
Het welk een woonplaats van de vrees en droefheid scheen,
Waar in een heefche stem brak door de schaduw heen,
Die Mariamne riep met doodelyke zuchten;
'k Vloog, daar ik de oorsprong dacht te zien van die
geruchten.

Op 't spoor der liefde, die myn blaakende yver bood
Zyn vleugelen te leen in deze bange nood,
Om haastiger te zien dat pronkbeeld aller vrouwen;
'k Wierd aan een poel gebragt, affchuw'lyk in 't aan-
schouwen,

Wiens bleeke water was gantsch rood geverfd met bloed!
Een felle donderslag, zo schriklyk als verwoed,
Viel uit den hemel, van de bliksem voortgedreeven!
Al 't aardryk loeide, en scheen te scheuren onder 't beeven.

Aan

Aan deze poel, omringt van wanhoop, angst en schrik,
 Noch ryst my 't hair ten berg op ieder oogenblik,
 Is Aristobulus voor myn gezigt verscheenen.

SALOME.

Op dit verhaal is myn kloekmoedigheid verdweenen.
 Dir's geen gemeene droom, ó neen! ik leefde niet
 Zo die verschyning my waar in uw plaats geschied.

SOHEMUS.

Het is, en blyft een droom.

PHERORAS.

De groomen, die vervaaren...

HERODES.

Ach! hoor het overige, en wil u dan verklaren;
 Ik zag zyn hoofd hier niet met 's konings hoed versierd,
 Noch met die pracht gelyk hy 't hoogfeest heeft gevierd,
 Wanneer hy 't Joodendom kon met zyn glans behaagen,
 't Geen hem toejuichte dat hy waardig was te draagen,
 Om zyne heerlykheid, de myter en de kroon:
 Ik zag in hem niet meer dat jeugdelyke schoon!
 Zyn stem deé eindelyk my kennis van hem krygen,
 't Was of hy eerst scheen uit het water op te stygen,
 Zyn ligchaam was heel dik van 't ingezwolgen nat,
 En 't hair hing om zyn hoofd verward en vuil beklad:
 Zyn oogen, welkers vuur gebluscht was van de stroomen,
 Waar uit de dood had zo veel vriend'lykheid genoomen,
 Beschouden noch, zo 't scheen, het ongenaakbaar licht:
 't Geronne en vuile bloed lag op 't schoone aangezigt;
 Zyn mond, hoe vast geklemd, heeft echter zich ont-
 flooten,

En op myn hoofd een vloed van last'ren uitgegooten:
 Met welk een wreed verwyf vermengde hy, heel naar,
 Een stroom van bloedige scheldwoorden door elkaar,
 En dorst myn hart met veel vervloeking en bestryden,
 My geevende de schuld van zyn, en 's vaders lyden,
 En 't kwaad van de oorelog, by ons gevoerd voorheen:
 In 't eind is hy zo ver van 't spoor der pligt getreên,

Dat

12 HERODES EN MARIAMNE,

Dat hy, om my te slaan, zyn arm heeft uitgesteeken,
Maar, als ik met myn hand dacht deze spyt te wreeken,
Vond ik, in plaats van hem, niets als een yd'le lucht
En dus vermoeid van vrees en schrikk'lyke ongenucht,
Kwam ik, al schreeuwende, uit myn bange slaap te ont-
waaken.

Helaas! wat dunkt u van deze ongehoorde zaaken?
Wat zegt nu, Salome?

SALOME.

Ik ben 'er van ontsteld.

PIERORAS.

Myn hart voelt, van uw vrees, zich zelve in zorg beknelde.

SALOME.

Dit 's een waarschuwing van de hemel u gezonden.

SOHEMUS.

De hemel hield zyn magt nooit aan een droom verbonden.

HERODES.

Zy houd nochtans myn geest bekommerd en verward.

SALOME.

Uw staat word licht gedreigd met nieuwigheid of smart.

HERODES.

(ren.

't Geen 's hemels voorbeschik vast steld kan niemand wee-
Een onvertzaagde ziel, die geen gevaar kan deeren,
Volgt altyd blindelings: t geen de oppermagt besloot,
Men kan zich nimmermeer bevryden in de nood
Van 't onvermyd'lyk lot, dat alles kan gebieden;
Men loopt 'er vaak naar toe wanneer men 't wil ontvlieden:
Een held, die van 't geluk ten toppunt word gevoerd,
Is, als een schip, dat, van het onweér lang beroerd,
Zyn schaade ontworsteld zynde in allerlei gevaaren,
Noch buigen moet voor 't lot, zo los gelyk de baaren;
Terwyl 't vergaat daar 't voor de nood behouden scheen.
Maar, hoel zal dan myn hart meê vreezen? neen, ó neen!
'k Sta al te zeker, en ik ben te hoog verheeven:
Daar 's niets het geen myn staat kan krenken, noch myn
Ten zy de hemel valt, en my verplet, ik zal, (leeven,
Ik

Ik kan niet eer vergaan als door een ongeval,
 't Geen eerst de waereld zal het onderste opwaards keeren;
 Al de Asmooneers zyn dood, wat kan ik meêr begeeren;
 'k Bezit als oppervorst myn nieuw' verkreegen troon,
 En onder myn lauwrier behoude ik hoofd en kroon,
 In welkers schaduwen en onverwelkb're blaaden
 My nimmer staatsorkaan . of bliksemvuur kan schaaden,
 Augustus zelf heeft my zyn bystand toegezeid,
 Ik vind in hem, tot my, zo veel genegenheid;
 Dat ik myn lasteraars daar veilig kan verwinnen.
 En hen, die meesters zyn van 's vorsten gunst en zinnen,
 Zyn myn geschenken, als myn deugd, zo aangenaam.
 Ik heb geheimen, waard aan myn doorluchte staam,
 Waar door de vryheid der Jordaan, alom gepreezen,
 Den Tyber niet meêr vreest, noch hoeft verslaaft te weezen.
 'k Ben overal, om 't lot te tarten met myn magt,
 Genoeg voorzien met eer, met dapperheid en kracht.
 Myn eed'le ziel staat pal, en weet van geen bezwyken.
 'k Braveer de magtige en onwindb're koningryken.
 Dat vry Armeniën; de Parth en Arabier
 Myn grenzen dreigen door 't verwoestende oorlogsvier,
 Ik zal hen zelf met myn geduchte magt ontmoeten,
 Zy zullen schandelyk haar wreede aanslaagen boeten,
 Daar ik ze in een bennaude en jammerlyke stant
 Te rug zal dryven, en vervolgen in hun land,
 Dier vorsten hoogmoed gantsch verneed'ren en ver-
 pletten,
 Tot zy zelf koomen om te ontfangen myne wetten.

SALOME.

Zy kennen al te wel uw moed en kloek beleid,
 Uw jeugd gaf hen al proef van uwe dapperheid;
 Zy zullen tot hun heil nooit tarten uw vermoogen,
 En hunne staatzucht zal wel elders oorelogen.

HERODES.

Ik gespten 't harnas aan eer ik was twintig jaar,
 En, tartende de dood in 't midden van 't gevaar,

14 HERODES EN MARIAMNE,

Heb ik, op honderden van bloedige oorlogstogten,
De volkeren zo licht verwonnen, als bevochten.
Wat heb ik slag op slag, in 't bloedig veld van Mars,
Zeeghaftig uitgevoerd, en onder 't staalgeknars
Al sterkten, muuren, steên, en landen overvallen,
Begraaven onder 't puin van hun gesloopte wallen.
Gelyk op 't akkerveld van Ceres, overlaân
Met zegen, dicht begroeid de vruchtb're halmen staan,
Zag ik de spiesen, vaak op my geveld, voor oogen,
Daar d' izend splinteren rondom my heenen vloogen,
In 't schriklyk krygsgeschiede, die 'k zelf heb afgemaaid,
En 't omgewroete veld met dooden dicht bezaaid.

PHERORAS.

Waar vind men wond'ren, die opweegen uwe daaden?
De groote Cezar, hoe verfiert met lauwerbladen,
En aangebeden als verwinnaar van 't Heel-al,
Bedreef veel minder daân, als gy, door 't krygsgeval:
Wat zyt ge al moeite, nyd, en tegenstand te boven.
Uw gantsche leven is vol wond'ren, waard te looven.

HERODES.

'k Beken 't; maar myn geluk was grooter, zo myn hart
Niet wierd gepynigd van een wreede minnesmart,
Van angsten, die myn geest steeds onmeêdoogend prangen.
Daar ik geduurig schyn verwonnen en gevangen;
Of zo 'k een wreede kon bekooren, welkers zin,
Helaas! al myn geluk weêr streefd, en myne min.
ô Onvolmaakt geluk! ô strenge afkeerigheden!
De liefde, en 't goed geval verzellen myne schreeden,
Maar, de eene drukt myn ziel, daar de and're my ver-
heugd,
De een geeft dat alles buigt voor myne heldendeugd,
En de and're onthoud me een hart, welke ik steeds zal
begeeren,
Een hart! onmoog'lyk met myn magten te overheeren,
Wiens ligchaam my behoord, waar in ik voel hoe't zwoegd.
ô Blinde min! zie dat gy beter zaamen voegd

De

De harten , wilt gy dat men zal uw altaars fieren ,
 Geeft meerder roozen , en wat minder lauwerieren ;
 Maak dat , met meêr geluk , ik minder ben vermaard ,
 En meerder word bemind , en min gevreesd op aard.

Ach! myn zwaarmoedigheid heeft de allergrootste re-
 Al myn vermoogen en myn majesteit is heden (den ,
 Gelyk de schaduwen en droomen , nu myn magt
 Door al de waereld word geroemd , gevreesd , geacht ,
 Brande ik van zulk een vuur , dat my nog zal verteeren.

S A L O M E.

Na dat men in uw hof voor koningin zag eeren
 De fiere Marianne , onwaardig uwe min ,
 En aangebeên van u , gelyk een afgodin ,
 Zyn daar geduurig niet als rustelooze plaagen.
 Men ziet u beide niet als schreijen , zuchten , klaagen.

H E R O D E S

Myn klagten hebben meêr rechtvaardigheid en reên ,
 Als hare traanen , die zo zwaare moeilykheên
 Verwekken in myn ziel. Waarom of zy haar straalen ,
 O Hemel ! voor myn oog met zo veel glans laat daalen ?
 Moet dan haar hart myn min steeds haaten , gantsch ver-
 Een twee gepaarden zyn van zinnen ouvereend ; (steend ,
 Ja , van verschillende aard , elkaâr geduurig vreezen ?
 Moet zy gevoeleloos , en ik gevoelig weezen ?
 Zy zyn zo koud , als ys , en ik zo heet , als vier ?

P H E R O R A S.

Na dat ge in de oorelog verkreeg de lauwerier ,
 Zo zwicht ge in vrede voor de onzichtb're stryd en slaagen
 Der liefde , daar al de aard moet meely met u draagen.

H E R O D E S.

De sterksten hadden lang voor my zo zwakken stryd ,
 't Zy in voorleedene eenw , of 't zy in onze tyd ,
 De min is eigen aan de helden , voor zyn schichten
 Moet zelfs de dapperheid , door dwang van 't noodlot ,
 Anthonius boog zich gewillig in dat juk , (zwichten.
 Door minder glans verblind verliet hy zyn geluk ,

En

16 HERODES EN MARIAMNE,

En volgde Cleopatre in al haar spoorloosheden,
Waar door hy schipbreuk in zyn glorie heeft geleden.
Myn liefde is vry van vlek van misdaad, schaande en schand.
't Vuur dat myn boezem blaakt is een gewyde brand.
'k Bemín met reden maar het geen ik moet beminnen.

PHERORAS.

Indien de Koningin gevoelde in haare zinnen
Zo groot een min tot u, gelyk gy tot haar doed,
Elkeen weersprak niet, maar rechtvaardigde uwe gloed.
't Is onvoorzichtig in uw boezem op te kweeken
Een slang, een vyandin, die u naar 't hart zal steecken,
Welke al uw zoet ontheal zo bitter reeds vergeld,
Dat zy geduurig op uw daaden mord en scheld.

SALOME.

Ach! hoe berispelyk, Myn heer, is zulk een blaaken,
Hoe kunt ge in 't streelen van een rots u zelf vermaaken?
Wiens springaar dag en nacht een vloed van traanen geeft,
En geen gevoelen van uw teed're liefde heeft.

HERODES.

Zo 't god'lyk Beeld, dat my gevoelig 't hart doorgriefde,
Een rots geächt word tot verkleining van myn liefde,
't Is een albast're rots, een klip, waar in natuur
Vormde alle schoonheid t'saam door haar vermoogend
vuur, (ker.

Om door zo eed'len glans en gloed myn borst te ontvon-
De diamantstraal zwicht voor haar vergode lonken,
En geen robynen zyn zo rood, als haare mond. (stond;
De zon pronkt nooit zo schoon in 't vroegst der morgen-
Als de edele sieraan van lelijen en roozen
Volmaakt in de omtrek van dat lief'lyk aanschyn bloezen.

PHERORAS.

Men moet een schoone, hoe beminlyk van gelaat,
Hoe aangenaam voor 't oog in 'sleevens dageraad,
Versmaân, wanneer zy niet zo schoon van ziel en zinnen
Als ligchaam is, men moet de deugd het meest beminnen.
Hoe schoon een trotze ook is, zy geeft noch vreugd, noch
goed.

HERODES.

De wreedheid, die zy heeft ſpruit van haar kuisch gemoed;
En met haar fierheid heeft ze ook goedheid en veel deugden.

Toen de Oorlogsheiren van de Parthen zich verheugden,
Die wreed Hyrcanus en Phazelus, ſpyt hun magt,
Gevangen namen, waar ik zelf ten val gebragt,
Zo zy niet, door haar trouw, my had behouden 't leeven,
'k Was reeds myn kroon kwyt, en Antigonus verheven;
Ja, deze weldaad nam myn hart heel teder in;
Hier door verſchoon ik licht de haat der koningin.
Haar fierheid is my by haar ſchoonheid vaak gebleeken:
Doch, waar zyn roozen daar de doorenen niet ſteeken?
En 't is rechtvaardig, 't geen ik billyk zeggen mag,
Dat zy houd onder u haar luister en gezag.
Zy ſproot uit koningen en duizend dapp're helden;
Ja, van die Vorsten, welke aan ons de wetten ſtelden.

SALOME.

Dit neemt zy wel in acht, terwyl dat zy hen wreekt,
En van ons zo veracht, als van haar ſlaaven, ſpreekt.
Wy zouden ons geenzins om deze ſmaad verſtooren;
Ten zy men zulke reën kwam brengen aan onze ooren;
Waar uit men licht begrypt hoe dat ondankbaar hart
Uw ongeval verhaast, en uw vermoogen tart.

HERODES.

Wy kunnen zelden veel geloof van waarheid geeven
Aan 't overdragen van de geen die dienstbaar leeven,
Gelyk 't belang hen eerst tot laffe vleijers maakt,
Zo maakt ook 's vorsten oor, dat ſteeds miſtrouwend
Voor zyn behoudenis, hen weêr tot loogenaaren. (waakt

SALOME.

Zy, die my het geheim der koningin verklaaren,
Zyn zonder hart of geest om loogenen te ſmeên.

HERODES.

Maak ons dan iets van haar verraadery gemeen.

SALOME.

Zy ſpreekt zo ſmaadelyk van u, en al uw zaaken,

18 HERODES EN MARIAMNE,

Dat ik het, zonder schroom, u niet bekend kan maaken,
 En, zonder misdaad, u niet laten onbekend;
 Zy noemd u de oorzaak van haar klaagen en elend,
 Een rykstieran, die wreed haar vrienden dorst vermoor-
 En, met een groot getal van fmaadelyke woorden, (der;
 Hitst zy haar gramfchap op, om, door een felle haat,
 't Gemeen te noopen tot een oproer in uw staat.

HERODES.

Geheel Judea moet voor myn vermoogen fchroomen,
 En 't vind geluk in myn geboden na te komen;
 Men kan 't niet ligtelyk affelden van zyn pligt;
 En 't geën gy van haar zegt geloove ik niet zo licht.
 Ik kenne Mariamne, en weet dat haar gedachten
 Te oprecht zyn en te wys om naar dit kwaad te trachten,
 ó Neen! zy voerde nooit zo fpoorelooze reën,
 Ik ftoor my hier niet aan, 't zyn onwaarfchynlykheën.
 Indien de Vorsten fteeds 'taanbrengen van hun vrinden
 Geloofden, het bedrog zoude altoos ingang vinden,
 En landen, hof en volk in 't vuur van twist vergaan.

PHERORAS.

In dit geval, om zich voorzichtig te beraân,
 Zo moet men alles niet verachten noch gelooven.

HERODES.

Die fiere, welkers glans ftreefd alle glans te boven,
 Zal ik haast zien, en zo ze al fchuldig was aan 't kwaad,
 Vergaf ik, om een kusch haar de onbedachte daad;
 Schoon zy dit had gezegt, het zou my niet verftooren.

Tegen Sohemus.

Ga heen, Sohemus, laat myn Mariamne hooren,
 Dat ik haar wensch te zien, en in 't aanloklyk licht
 Van haar fchoone oogen te verheugen myn gezigt;
 Zeg, dat myn ziel, genoopt van 't minnelyk verlangen,
 Teld de oogenblikken om haar in myn arm te ontfangen.
 Ga, let wel op haar reën, voor al op haar gelaat.
 'k Verneem haar antwoord als ik weêrkom uit den raad.

SOHEMUS.

'k Zal haar uw liefde, en last getrouw bekend gaan maaken.

VYFDE T O O N E E L

SALOME, PHERORAS.

SALOME.

Hemel, welk een liefde!

PHERORAS.

Ach! welk een spoorloos blaaken?

SALOME.

ly schynt betoverd en vergiftigd, ons ten spyt.
 Maar 't is noodzaakelyk, met zorg, met kunst en vlyt,
 die toverijen op het spoedigst te verjaagen.

PHERORAS.

(gen,

levrouw, zo groot een liefde is een der zwaarste plaas-
 ten die te heelen is het best naar tyd gewacht,
 want alle moeite is nu vergeefs en zonder magt,
 dewyl dit snood vergift vermeesterd al zyn reden.

SALOME.

Haat daar de magt ontbreekt de list in arbeid treden.
 Haat Mariamne met een doodelyke haat,
 die geenzins eer, als met haar leeven, my verlaat.
 Die hoon die ons geslacht moet van haar trotsheid draagen,
 roept wraak, en dreigt haar hoofd met onweêrstaand're
 slaagen.

Wom, laten wy ons zelf hier nader op beraan.
 Zal haar ondergang verhaasten, of vergaan.

Einde van het eerste Bedryf.

20 HERODES EN MARIAMNE,

TWEEDE BEDRYF.

EERSTE TOONEEL.

MARIAMNE, DINA.

MARIAMNE.

Ik volgde uw raad zo zy was reed'lyk aan myn zinnen.
Hoe! wilt gy dat ik zal een wreed gedrocht beminnen;
Noch van 't ombrengen van de myne heel bebloed?

DINA.

Zo gy hem niet bemint, veinst slechts dat gy het doet,
In die gelegenheid hoord gy u in te toomen.
Het veinzen is een deugd, wanneer men is gekoomen
Aan 't eind der hoop, om niet met openhartigheid
Te kunnen gaan waar heen dat ons de reede leid.

MARIAMNE.

Hoe! zoude ik veinzen, daar ik ben zo hoog gebooren,
Zo vry! dat niemand my berispen kan noch flooren,
En, zonder dat ik ooit misbruik zo groot een magt,
Myn wil alleen wat recht en eerlyk is betracht?
Zou dan myn hartzich zelf verraaden, en verzaaken?
Verdiensten zoeken om my aangenaam te maaken
Aan 't onmeêdoogende gezigt van dien Barbaar,
Alom gevloekt, gehaat, een wreede moordenaar
Van myn beroemd geslacht?

DINA.

Wil toch zo luid niet klaagen.

MARIAMNE.

(gen,

o Neen! schoon 't lichaam moet de slaaverny verdraa-
De ziel is vry, die leeft gerust en buiten pyn.
Men dwing 't gemoed van hen die eeuwig dienstbaar zyn;
'k Ontfing te heerlyk uit doorluchte vorsten 't leeven,
Als dat myn hart ooit zou voor dwingelanden beeven;
En zich aan hun belang verlaaven, zo gehaat,

En

En anders zyn van hart en zinnen, als gelaat.
 Hy plaag my met zyn haat, of min, 'k wil alles derven,
 Om als een koningin te leeven, en te sterven,

DINA.

Mevrouw, het hof is vol verspieders, dag en nacht
 Slaan zy met list op uw bedryf en woorden acht,
 Zy slaapen nimmer, maar men ziet hen naarstig waaken
 Daar 't u, of uw geslacht maar eenigzins mag raaken.
 De ontrouwe Salome hield tot die boosheid aan
 Staatdochteren en knechts, die onophoud'lyk staan
 Bedekt voor uw vertrek, belaagende al uw daaden,
 Waar door ze u, en uw deugd steeds by den vorst ver-
 raaden.

MARIAMNE.

Men floor zich hier niet aan, dat zy me altyd bespiën,
 Zy zullen nooit van my iets hooren, nooit iets zien
 't Geen hen behaagen zal.

DINA.

Hebt gy weêr nieuwe plaagen
 Ontfangen door zyn last, die zo uw zin mishaaen,
 Dat ze in u baaren zulk een troostloos harteleed?

MARIAMNE.

Meend gy dat ik zo licht myn droeve staat vergeet,
 Een 't gruwzaam treurspel van myne onderdrukte maagen?
 Ik hoor Elycanus, en myn broeder, wreed verflaagen,
 't Zy dat ik waak of slaap, geduurig nacht en dag,
 Myne ooren pynigen met een benaauwd geklag;
 Zy koomen my, bebloed, geteisterd, en geschonden,
 Hun ramp verhaalen in 't vertoonen van hun wonden,
 En zy verwyten my, waar vinde ik troost of heul,
 Dat ik slaap alle nacht by hun vervloekte beul,
 Die zelfs eerlang in my zal wreeken deze schanden.
 't Vuur van zyn trouwloosheid en staatzucht steeds aan 't
 branden,

En nooit gelescht, woed fel op myn verdrukt geslacht.
 Was 't niet genoeg dat hy zo wreed had omgebragt

22 HERODES EN MARIAMNE,

De eerwaarde Godgewyde, op 't eind reeds van zyn leeven,
 Waarvoor de moord zelfs scheen te schrikken en te beeven,
 Dien Hoogepriester, die hem afstond zyn gebied,
 En zich op 't vorstlyk woord, en zyne deugd, verliet?
 Moest dan zyn bloeddorst, die de wreedheid streeft te bo-
 ven,

Van 't lieve leeven zyn schoonbroeder noch berooven,
 De glans versmooren van zo schoon een jongeling,
 Welk alle heerlijkheid van 's hemels gunst ontving;
 Die Aristobulus, in 't bloeijen van zyn jaaren,
 Myn broeder, hemel! ach! hoe ryzen my de haren
 Te berg! myn tong word styf als ik 't herdenk; die smart
 Vervoerd, helaas! 't geduld van myn standvastig hart,
 't Is zo beklemd dat ik naauw spreken kan of zuchten,
 En myn bedroefde ziel wil uit het lichchaam vluchten;
 Hy had nog naauwelyks bereikt, in 's leevens jeugd,
 De top van twintig Jaar, wanneer men zag zyn deugd,
 En zyn doorluchte geest, als wond'ren, aangebeden,
 Zyn schoonheid, majesteit en aangename zeden,
 Zyn welgeschapen leest, zyn glans en god'lyk licht
 Bekoorden elk alom, hy had myn aangezigt,
 En hair, ik scheen in hem, en hy in my te zweeven,
 Zulk een gelykenis had ons natuur gegeven;
 Ook stemde met het schoon van 't lichchaam over een,
 Het schoon der ziel, begaaf met alle heerlijkheên;
 En de eer van ons geslacht, vertreên, in 't stof begraven,
 Herleefden eind'lyk weêr door zyn beroemde gaaven.
 Die onze afbeeldingen heeft naar den Nyl gevoerd,
 Bekende, van zo veel bekoorlykheid ontroerd,
 Dat Palestine zag een mensch zo schoon gebooren,
 Die waardig was dat hy, welke alles kon bekooren,
 Wierd onder 't godendom van Romen aangebeên.
 't Volk, door zyn glans verrukt dat in den tempel scheen,
 Komt hem, in 't zegenen, al juichende te ontmoeten,
 Om hem in de opgang van zyn priesterchap te groeten:
 Herodes, die hier door ontvlamde in nyden haat,

Liet

Liet straks affnyden zulk een schoone levensdraad;
 En deze opgaande zon, met zo veel ryke straalen,
 Ging voor den avond schuil en in het water daalen,
 Gelyk een morgenstar, en rees niet weêr voor 't licht
 Als met de tekenen des doods in 't aangezigt.
 En zoude ik noch, na zo veel ongelijk en plaagen,
 De beul, de moorder van myn vrienden liefde draagen?
 Dat my eer 't vuur verslind, of 't water, ruim zo wreed,
 My geef myn broeders lot, en 't eind van al myn leed.

DINA.

Die rampen hoorden lang te zyn uit uw gedachten;
 Moet dan 't herdenken van geleden smart uw klagten,
 Met zo veel treurigheid, vernieuwen dat ge uw tyd,
 En lieve levenslent in druk en traanen slyt?
 Ja, uw halfdoode geest laat om de graaven waaren?
 Ach! hou toch eenmaal op van schreijen, wil bedaaren,
 Uw schoonheid, van wiens glans al 't aardryk spreekt en
 roemd,

Verminderd, en uw verf, van 't keurelykst gebloemd
 Zo fierlyk geschakeerd, gelyk de roode roozen,
 En witte lelijen vermengeld geestig bloezen
 In 't lieflyk lenteweêr, gevoeld te lang de douw
 Van uwe traanen, die, door overmaat van rouw,
 Geduurig vloeijen uit den Hemel van uwe oogen.
 Hebt voor u zelf, als ik, als ieder meededoogen.
 Natuur, de tyd, uw pligt, ja, alles dwingt uw hart
 Dat het zich zelf ontlast van zwaarigheid en smart.
 'k Beken, men gaf u reên tot klaagen, zuchten, schreijen;
 Maar, 'k zie men tracht uw zin met zoetheid weêr te
 vleijen,
 En uw bedroefde ziel te troosten dag op dag.

MARIAMNE.

Waar meê?

DINA.

De vorst mind u.

24 HERODES EN MARIAMNE,

MARIAMNE.

De vorst bemind my! ach!

ô Welk een wreede min!

DINA.

Wanneer als gy uw straalen

Voor hem verbergt kan hy zyn zuchten pas bepaalen:
Bemind hy u dan niet?

MARIAMNE.

Ik jacht dat gy wel wist,

Dat nooit zo snoode een ziel 't ontbreekt aan snoode list;
Als hy zyn staat, zyn zelf ziet in gevaar gekoomen,
Zo word 't besluit ook van myn ondergang genoomen,
En hy geeft last van my te dooden na zyn dood.
Dit is de vrucht welke ik van zyne min genoot;
Dit is, dat op zyn wil, Sohemus hem moest zweeren,
Als hy na Rhodus zig ging voor 't gerigt verweeren,
Waar 't wroegende gemoed, zo trouweloos als laf,
Gewis te vinden dacht zyn vonnis en zyn graf.

DINA.

ô Welke onmenschykheid! nu zal ik niet meer vraagen,
Wat reden dat gy hebt tot kwynen en tot klaagen,
Ja, dit vervloekt bevel, waar voor ik schrik en gruw,
Geeft blyk dat hy zichzelf veel liever heeft als u.
Maar nu ge, in dit gevaar, behouden hebt uw leeven,
Veinst meê, als of zyn liefde u kon vernoeging geeven;
Zo gy zyn wreed gezigt, door deze waan, verblind,
Zult gy uw waardig kroost, gaansch teêr van u bemind,
Eerlang met 's konings hoed op 't hoofd zien triomfeeren,
Indien uw kwaad beleid niet schielyk om doet keeren
De hoop van hun geluk: ik bid, verzuim toch niet
De zorg, die hen, en u behoed voor meêr verdriet.
Terwyl de vorst u wacht, zo blyft in geen gebreeken
Van hem te zien, ei! ga, Mevrouw, om hem te spreken.

MARIAMNE.

Wel aan, ik ga dan heen; doch 't zal maar zyn.
Om hem te toonen, tot verlichtenis van pyn,

Dat

Dat hy een dwing'land, en verraader is gebooren,
 Een vadermoordenaar, die elk in 't bloed laat smooren,
 Dat ik geen pligten, noch geen reden kan, noch wet,
 Die my dwingt hem te zien. Dit heb ik vast gezet.

DINA.

Helaas! ik beef!

MARIAMNE.

Waarom?

DINA.

Wy zyn gebragt in lyden,

Een valsch van Salome beluisterd van ter zyden.

T W E E D E T O O N E E L.

MARIAMNE, SALOME, DINA, THAMAR.

MARIAMNE.

Ikom, nader, zo kunt gy myn reden best verstaan.

SALOME.

Eik dacht gy had beleten meende weg te gaan.

Uw geest is overlaân, zo 't schynt, met moeilykheden.

MARIAMNE.

Myn ed'le gramschap maakt my moeilyk door veel reden.

SALOME.

Dit is een hartstocht, die men altoos in u ziet.

MARIAMNE.

Iik draag ook altoos een onlydelyk verdriet.

SALOME.

't Zyn rampen die gy niet verdiend, noch hoord te draagen.

MARIAMNE.

Ik weet dat men niets kan in myn ommevang belaagen.

Het geen verdiend heeft zulk een wreed onthant, en sinaad.

SALOME.

Gy zyt beklagens waard. Mevrouw, in deze staat.

De schoonheid, schynt wel, is niet vry van ongenuchten.

26 HERODES EN MARIAMNE,

MARIAMNE.

Maar, de uwe heeft geen reën totklaagen noch tot zuchten.

SALOME.

Gy voeld uw kwellingen, en ik gevoel myn druk.

MARIAMNE.

Neen, uw verheven hart klaagt over haar geluk.

SALOME.

't Gelaat heeld vaak de smaad, daar 't hart van word door-
sleeken... (spreken,

Maar, als ik hier kwam scheen ge iets van den vorst te
Wat was de stof, Mevrouw?

MARIAMNE.

Is 't spreken my niet vry?

Ik klaag maar over hem, als hy doet over my.

SALOME.

'k Weet niet te raân wat u tot klaagen maakt bewoogen.

MARIAMNE.

Om dat ik zien moet de verspieters voor myne oogen,
Welke, in myn rampspoed, steeds bevorderen myn val.

SALOME.

De onnoozelheid gedoogd getuigen overal.

MARIAMNE.

Indien men my niet zo veel spyt en hoon deê lyden,
Myn hart kreeg eind'lyk rust, na zo veel tegensryden.

SALOME.

Laat aan den Koning zien hoe zeer dat u dit smart.

MARIAMNE.

Engy, laat aan hem zien de zwakheid van zyn hart.

SALOME.

Indien hy, als gy zegt, liet zo veel zwakheid blyken,
Men zag die immers in 't bestieren van zyn ryken.

MARIAMNE.

't Beklaaglyk leed, waar meê 'k my zie verdrukt, vertreên.
Geeft blyk van zyn beleid en onrechtvaardigheên.

SALOME.

Zyn onvolmaaktheid, was wat minder aan uw zinnen,

Zo

Zo ge uw afkeerigheid wat meerder kost verwinen.

MARIAMNE.

Ik Heb geen afkeerigheid, als voor zyn wreede daân;
En al wie deugd bemind ziet die met afkeer aan.

SALOME

Zy moeten 't dan, is't waar, wel stil te kennen geeven.

MARIAMNE.

Zy vreezen voor de dood, en ik veracht het leeven.

SALOME.

Dit treed te ver van 't spoor, gy hoord wat meerder eer

Te toonen aan den band, die u verëend zo teer.

MARIAMNE.

Ik weet myn pligt tot hem, my komt niet nieuws te voren.

Maar, 'k weet ook meê uit welk een stam gy zyt gebooren.

SALOME.

En ik weet niet van waar u komt zo groot een haat.

MARIAMNE.

't Verschild u immers niet of ik ben goed, of kwaad.

SALOME.

Zo gy verschil had zoude ik echter, met behaagen,

Aan u myn dienst, in alle ootmoedigheid, opdraagen.

MARIAMNE.

Gy liet my, dag op dag, genoeg uw diensten zien.

SALOME.

Gy zyt nog meerder waard als ik u aan durf biên.

MARIAMNE.

De Hemel zal eens voor die liefde u't loon toevoegen.

SALOME.

De eer van u dienst te doen kan my op't hoogst vernoegen.

MARIAMNE, *beweging makende om weg te gaan.*

Elk van ons beide weet hoe 't in zyn harte staat.

SALOME.

Gaat gy den Koning zien?

MARIAMNE.

Ja, 'k ga, om hem myn smaad,
En zyne gruweldaân in 't aangezicht te ontdekken.

28 HERODES EN MARIAMNE.

SALOME.

Gy kund niets doen, dat zyn misnoegen zal verwekken,
Hy mind in u alleen al wat men denken kan,
Ja, zelfs uw vyandschap.

MARIAMNE.

En ik, door dien Tiran
Gepynigd en gehoond, met allerlei smarte,
Vloek alles in hem, zelfs de vriendschap van zyn harte,

DERDE TOONEEL.

SALOME, THAMAR.

SALOME.

Hovaardige, uit wiens reën, en oogen dagklaar blykt,
Dat ge onverzettelyk niet van uw hoogmoed wykt;
Beeld u nooit in, dat ik zal ongevoelig lyden
Zo groot een smaad, en dit verbittert tegenstryden.
Ik was, ik was nooit van die lafheid, om gefard
Zo veel verachtingen te lyden zonder smart;
Ik, die nog sinaad, nog spyt ontving van al myn leeven,
Welke ik niet dubbeld heb met woeker weér gegeven.
'k Weet hoe men iemand moet verplichten, en met een
De kunst van veinzen, en van wreken. neen! ó neen!
Zy zal niet langer my met haare trotsheid plaagen.

THAMAR.

Gy hebt die al te veel ontworsteld en verdraagen.
Trap, trap die trotze op 't hart, eer zy, met voordeel,
Op 't uwe, en uw geluk, in alle ramp en leed, (treed,
Laat smooren. Neen! gy moet, is 't moog'lyk, haar

SALOME.

(bederven.

Ja, 'k zal my wreken, of haast ongewrooken sterven.
Ik ly niet dat zy meer, my en myn stam braveerd.
Myn Thamar, 'k zal den vorst, van liefde slaafsch verheerd,
Een toomlooze achterdocht diep in zyn boezem drukken,
Die haar vernielen zal.

THA-

THAMAR.

Acht! mogt u dit gelukken!

Ontfloegt gy van die last het koninglyke hof,
 U zelf van deze pest. wat zoude uw naam al lof
 Verdienen, uw gezach, uw staat en glorie groeijen.

S A L O M E.

(groeijen.

Schep moed! schep moed! myn hoop is met geluk aan't
 'k Won reeds de schenker van den Vorst, wiens stout gelaat.

En moed bekwaam is in een toeleg van verraad:

Die zal op haar een schicht, het maakzel van myn handen,
 Uitwerpen; zulk een schicht, die daadlyk zal doen branden,
 Zyn hart in minnenyd, en op een oogenblik

In hem verwekken spyt, en woede, wraak en schrik;

Ja, al zyn teed're liefde in selle haat verkeeren,

Hy staat reeds vaardig op myn wenken en begeeren,

Zich zelve opofferende aan't vuur van myne wraak.

Maar, 'k moet my haasten met de uitwerking van die zaak;

Uit vrees, dat hy't geheim, 't geen hem licht zal bezwaaren,

Mogt aan een ander, die het uitbragt, openbaaren,

Of door veel overleg verslaauwen in 't bestaan.

THAMAR.

Mevrouw, daar komt hy, met zwaarmoedigheid belaan,

't Schynt, dat deze aanslag hem tot droefheid kan verwek-

En 't aangezigt de vrees van zyne ziel ontdekken. (ken,

V I E R D E T O O N E E L.

S A L O M E, J U D A S, T H A M A R.

JUDAS.

(hoord,

'k Verzoek, dat gy, voor't laatst, my noch eens spreken
 Eer ik met uw bevel, Mevrouw, vaar verder voort.

S A L O M E.

Ik zal u hooren, spreek vrymoedig, zonder vreezen.

JUDAS.

'k Veracht voor u, 't gevaar, hoe groot het ook mag weezen;

lk

30 HERODES EN MARIAMNE,

Ik stel my zelve, en al het myne in bange nood,
 Op zulk een wank'lend spoor, daar ik de wreedste dood,
 En de uitgezochteste straf onmoog'lyk kan vermyden,
 Zo, door een slinkze treë, myn voet komt uit te glyden.
 De vorst kan lichtlyk weër ontvlammen, door een vonk,
 't Herdenken van zyn min, een kusch, een zucht of lonk,
 Een kwynend aangezicht, een hart gedwee en teder,
 De minste ontroering zelfs, werpt al myn arbeid neder.
 'k Zie duizend dooden my aangrynzen, bang en naar:
 Maar myn gehoorzaamheid tart allerlei gevaar;
 Te meerder, nu gy my verzekering kund geeven,
 Dat ik, door deze daad, alleen maar waag myn leeven
 Voor u, en voor het heil van 't lieve vaderland.

SALOME.

Indien gy niets ontziet, my biedende uwe hand
 En hulp, zal ik uw trouw ook rykelyk beloonen.
 Wat zal men u al eer en dankbaarheid betoonen!
 Gy vorderd uw geluk, en wind u zelf een naam,
 En heldenglori en onsterfelyke faam.
 De gantsche waereld zal uw naam alom trompetten;
 Ja, gy behoud den vorst, en 'tryk by de oude wetten.
 Ik toone, in dit bestaan, u klaar de weg en wys;
 Den arbeid is zeer licht, maar 't loon van grooten prys.
 Gy zult door myn bevel, u zelf hier meê beladen,
 En waagd niets, of ik blyve uw borg voor alle schaaden.
 Ik maak deeze aanslag, en gy keurd die nut en goed,
 Ik treede u voor, gy volgt alleen myn spoor en moed.
 Gy weet dat ik het hart der vorst kan kunstig vleijen,
 En hem, die licht geloofd, naar myn begeerte leijen;
 Dat hy gewoon is steeds het ergste te vermoên;
 Dies zult gy licht zyn geest, die haastig slaat aan 't woên,
 Beroeren naar uw wensch, zyn ongestuime zinnen,
 Als gy uw pligt betracht, verstrikken en verwinnen.
 't Scherpzinnig lokaas, hem zo listig voorgezet,
 Brengt, zonder tegenweër, hem in 't gespannen net.
 Ja, 'k zeg u, om noch meêr uw hart en moed te sterken,
 Dat

Dat Mariamne zelfs, met ons, dit uit zal werken;
 Haar ree is vergiftigd hart, met nieuwe haat belaan,
 Spand, met ons, tegens al haar rust en welstand aan.
 Terstond ontdekte zy, van gramschap fel aan't blaaken,
 Dat zy den vorst ging zien, om hem verwoed te maaken.
 Gy weet op welk een wys hy zulk een trotsheid lyd.
 Bedien u wel hier van, verzuim noch zorg, noch tyd;
 Want alles lacht ons toe, en is tot ons genegen.
 Omhels, omhels't geluk, terwijl't u zelf komt tegen.

JUDAS.

Door zulke redenen, vol van gewigt en kragt,
 Wierd de allerbloodste tot de stoutste daad gebragt.
 Nu gy, en hooger magt, door my, dit wilt verrichten,
 Zo heb ik moeds genoeg; 'k zal voor de dood niet zwichten,
 Alleen weêrhoud my dit, dat ik verschynen zal
 Voor zulke een Koning, die men aanbid over al,
 Een Koning, die zyn zelf nog nooit liet ongewrooken,
 Een elks gedachten weet, eer dat men heeft gesprooken,
 Die 't veinzen licht ontdekt, en 't weezen van de schyn.
 Maar, eindelyk, Mevrouw, leer my toch, kan het zyn,
 Op welk een wys ik best en veilig smeê de loogen,
 Waar meê zyn schrand're geest misleid word en bedroogen!
 Voeg by uw last ook onderrichting, in dit stuk,
 Op dat onze aanslag vind een uitslag vol geluk.

SALOME.

Die moet gy met verstand, en zeer voorzichtig waagen.
 U eerst bedriegen, eer ge een ander kund belaaen.
 Werbeeld de loogen, tot verraaden uitgekeurd,
 U zelf zo leevendig, als of ze waar gebeurd;
 Wilt dan de stoutheid met een trek van ernst vermengen,
 Laat uw gezigt, en tong al't ander dan volbrengen.
 Ik wist nooit beter raad, die my zo zeker scheen.
 Maar, zeg de zelfde zaak ook met de zelfde reên.
 Gelooft uw loogen zelf, wilt gy u doen gelooven,
 Een als gy spreekt, laat uw geheugen niet verdooven
 De kracht van uwe reên. Zegt dan op deze zin:
 Heer koning, dag op dag, spreekt uwe koningin

My

32 HERODES EN MARIAMNE,

My van een minnedrank, die ik aan u zou schenken;
 Waar doorgy met meêr zucht zoude op haarliefde denken,
 Doch, kennende genoeg de grootheid van uw vlam,
 Hield ik de minnedrank, wanneer ik die bekwam,
 Verdacht, diens kwaade reuk my voor gevaar deê vreezen;
 Te meer om dat ze ontfeld, bedeed, verbleekt van wezen
 Geduurig voor my staat, als zy my daar van zeid;
 Dies kom ik dan, genoopt door myn getrouwigheid,
 En iever tot uw dienst, dit spoedig u ontdekken,
 Uit vrees dat dezen vond uw onheil mogt verwekken,
 Wanneer een ander u, zo onbedacht als laf,
 't Vervloekte mengzel van vergift te drinken gaf.

JUDAS.

Men kan op deze wys hem allerbest verstrikken;
 Dit zal zyn geest terstond verrassen en verschrikken.

SALOME.

De Koningin is nu in haar vertrek, ei! gaat
 Toch spoedig heen, volvoer het alles, naar myn raad.
 'k Zal u straks volgen. Zult gy 't hem dan zo verhaalen?

JUDAS.

ô Ja, Mevrouw, al zoude ik 't met de dood betaalen.

V T F D E T O O N E L.

HERODES, MARIAMNE.

HERODES, *Mariamne uit zyn vertrek jaagende.*
Ga, ga, gy zult haast zien de vrucht van 't geen ik zeg;
 Ga voort uit myn vertrek: ja, ga voor eeuwig weg.
 Durft gy, als ik u smeek, myn bede en liefde hoonen;
 Zo durve ik ook aan u myn haat, en wraak betoonen.
 De pylen, daar de min myn borst meê heeft doorwond,
 En blaakte in liefde, zyn alreeds op deze stond,
 Door uwe haat, gescherpt, om u naar 't hart te steeken,
 En my van 't ongelyk, dat ik gevoel, te wreeken.
 Ik hits myn gramfchap op, 't is alles reeds verdacht

Wat

Nat my van uw bedryf is immer aangebragt.
 Ik zal noch goedheid, noch ontzag u meer bewyzen;
 En zo uw trotsheid, die al't aardryk moet misprijzen,
 schiet lasterpylen, tot verkleining van myn staat,
 Zult gy ze wederom zien komen, met een daad,
 Die elk zal leeren zyn Gemaal en Koning eeren.

Z E S D E T O O N E E L.

HERODES, SALOME, THAMAR.

SALOME.

Door welke reën kan u de gramfchap zo verheeren?

HERODES.

Om dat men dag op dag my hoond in myn gezigt.

SALOME.

Ee koningin, mynheer, heeft, met haar fierheid, licht
 Uw goedheid weér getergd.

HERODES.

Gy kent haar booze daaden.

Maar, 't is voor 't laatst dat zy myn gunsten zal versmaaden.

SALOME.

Mit hebt gy meer gezegt, mynheer.

HERODES.

'k Beken, 't is waar,
 Ooch haare afkeerigheid, en zinneloos gebaar, (wen:
 eerwekt myn vyandschap. 'k Zal, als de pest, haar schuun-
 dy is een helsche plaag, waar voor myne oogen gruuwen,
 Wie my de hemel gaf alleen tot myn verdriet.

SALOME.

Mag ik niet weeten wat 'er daadlyk is geschied,
 En wat u dus ontroerd?

HERODES.

ô Ja, 'k zal 't u verhaalen;

Als Mariamne, alleen al de oorzaak van myn kwaalen,
 Om my te zien, zich zelf, in 't eind, gedwongen vond;

C

Heeft

34 HERODES EN MARIAMNE,

Heeft zy, onteerende haar pligt, en trouwverbond,
 Met veel verwoede smaad, en toomelooze reden,
 Na dat ik haar vergeefs gevleid had en gebeden,
 Gelyk een minnaar zyn meestresfe dier verbind,
 My wreevelig getoond hoe dat zy was gezind.
 Myn min deê niet als haar onheusheid grooter maaken.
 Ik was van liefde, en zy van felle haat aan 't blaaken;
 En, in die gramfchap, vol van onrechtvaardigheên,
 Gaf zy my duizenden fcheldwoorden achter een.
 Ik, die niet langer kon dit lasteren gedoogen,
 Heb haar baldaadigheid geftraft, en van myne oogen,
 Die trotze weggejaagd, getergd door haar geweld.
 Dit is het geen my fpyt, en myn gemoed ontfeld.
 Kom, overweeg haar woede, en laat my rustig hooren
 Of ik heb ongelyk in myn vervoerde tooren.

SALOME.

Ja, gy hebt ongelyk, en haar ondankbaar hart
 Hoord u te ftraffen met noch grooter ramp, en smart,
 Om dat gy, zonder vrees voor haare booze zinnen,
 Haar steeds vergramd, met haar trouwhartig te beminnen.
 't Is een ontmenschte, die vervloekt, en trouwloos leeft,
 Aan wie uw goedheid al te groot een vryheid geeft,
 En zo des hemels gunst niet afwend haare slaagen,
 Zal ze u met grooter leed, als deze is, eeuwig plaagen.

HERODES.

Nu dat ik heb ontdekt haar snoô kwaadaardigheid,
 Zal ik my wachten voor de laagen die zy leid.

SALOME.

Hier vrees ik voor, met reên bekommerd voor uw leeven.
 Het vrouwelyk geflacht, door boôsheid aangedreeven,
 Is gantsch wraakzuchtig, en in haar verraadery,
 Zeer listig, loerende op haar voordeel van ter zy.
 Een tygeresfe, die haar jongen is ontnoomen, (men
 Was nooit zo zeer, als een vergramde vrouw, te fchroo-
 Myn iever, die alleen maar na uw welstand tracht,
 Onteerd my zelf in al het vrouwelyk geflacht.

HE-

HERODES.

Neen! 'k zal voortaan zo wel doen letten op haar daaden,
 Dat zy onmoog'lyk my verderven kan noch schaaden,
 Of dat ik word terftond gewaarfchouwd. 't Is haar goed
 Dat zy voor eeuwig zwygt, en dwingt haar boos gemoed,
 Of anders zal...

SALOME.

Mynheer, men tracht om u te fpreken:
 Nu raakt het vrolyk uur waarin ik my zal wreken.

Z E V E N D E T O O N E E L.

HERODES, SALOME, THAMAR;
 JUDAS, JOSEPH.

JOSEPH.

Uw Schenker tracht verbaast, met onderdaanigheid,
 Een zaak van groot gewigt aan zyne Majesteit
 Met haast te ontdekken: hy fchynt voor gevaar te vreezen.

HERODES.

Een zaak van groot gewigt! hy kom. Wat mag dit weezen?

SALOME, *ter zyden.*

O Hemel! geef hem moed

HERODES.

Hy is ontroerd. Wat reën;
 Wat zaak van zwaar gewigt dreef u hier herwaards heen?

JUDAS.

Helaas! men wil aan u een boos verraad voltrekken.

HERODES.

Kom, en wil my alleen daar van den grond ontdekken.

A C H T S T E T O O N E E L.

SALOME, THAMAR.

SALOME.

Indien het eind is zo gelukkig, als 't begin,
 So is de zege aan ons, en 't gaat naar onze zin.

36 HERODES EN MARIAMNE,

THAMAR.

Zy kan onmoogelyk zo zwaar een slag ontwyken.
Haar hoogmoed zal in 't eind , voor uwe list, bezwyken.
't Gaat wel; ik zie alreeds hoe dat zyn iever woed ,
Wraakgierig dorstende na Mariamnes bloed ,
Haar vallen , u , met vreugd, gerust uw adem haalen ,
Uw zon verryzen , en de haare nederdaalen.
De kroon , eeuw in eeuw uit , aan uwe stam gebragt ,
Ten top van eer gevoerd , tot schand van haar geslacht.
Verban vry alle vrees , nu gy moogt alles hoopen.

SALOME.

Nu ziet ge ons beide om stryd in deze renbaan loopen ,
En dingen om den prys , elke even trots en fier.

THAMAR.

Haar hoofd krygt haast cypres , en 't uwe lauwerier.

NEGENDE TOONEEL.

HERODES, SALOME, THAMAR,
THARES, JUDAS.

HERODES.

ô Gruw'lyke ontrouw! ô , wat onverdraagbre schanden ;
En onverzoenb're spyt! vervloekte huw'lyksbanden!
Verdoemelyke vrouw ! zy heeft dan in haar zin
Om my te dooden ; my ! daar ik , uit ted're min ,
Om haare gunst alleen , wel alles wou verachten.

SALOME.

Gy moet u straks van haar verzek'ren , of verwachten
Een schrikkelyke dood. Voorkom , voorkom 't verraad ,
Eer 't u , en ons verderfd.

HERODES, *tegen Thares.*

'k Wil , Thares , dat gy gaat
Straks na de koningin , om haar bekend te maaken ,
Zo stil als 't mooglyk is , dat in myn ryksraad zaaken
Van zonderling belang zo daadlyk zyn gebragt ,

Daar

Daar ik haar byzyn op het hoogste noodig acht;
 En zeg haar dat zy zelf moet, zonder toeven, komen.
 Dat dit bevel toch word zorgvuldig waargenomen.

THARES.

Gy zult in my steeds zien een ongeveinsde trouw.

TIENDE TOONEEL.

HERODES, SALOME, PHERORAS,
 THAMAR, JUDAS.

W PHERORAS, *tegen Salome.* (vrouw?
 at deerd de vorst dat hy dus schynt verbaast, Me:

SALOME

Licht dat hy 't u verklaard.

HERODES.

Ach! was ik nooit gebooren!

PHERORAS.

Daar komt hy na ons toe, verbaast, vervoerd van tooren.

HERODES.

De koningin heeft op myn leven toegelegd.

SALOME.

Dit hebben wy u lang gewaarfchuuwd, en voorzegt;

Doch, 't kon uw geest altoos verftooren en mishaagen,

HERODES.

Ik Beken, 't is waarheid, maar die 'k eeuwig zal beklagen.

SALOME.

Gy weet haar boosheid nu, en 't dreigende ongeval.

HERODES.

Maar ook met een de straf, die haar verderven zal,

En u vernoegeu. Ja, 't besluit is reeds genoomen.

't Is best haar boosheid, met myn strafheid, voorgekomen.

Wolg my om af te doen het eind van deze zaak.

Tegen Judas.

En gy, blyf hier omtrent tot dienst van myne wraak.

Einde van het tweede Bedryf.

38 HERODES EN MARIAMNE,

DERDE BEDRYF.

EERSTE TOONEEL.

HERODES, SALOME, PHERORAS,
RAADSHEEREN.

HERODES.

Laat ons met ryp beraad de doodwond overweegen,
Die vol gevaar den staat heeft onverwacht gekreegen.
't Is best 't verdorven lid met oordeel afgezet,
Eer 't gantsche ligchaam word ontfteeken en befmet,
't Is wys'lyk het vergift, door tegengift, te keeren,
En 't ryksverraad met een gestrenge straf te weeren.
Is myn misdaadige dan noch niet hier? men doet
Haar tegentreên, met last dat zy haar haasten moet.
'k Wil hier bewyzen dat zy toeleid op myn leeven,
En aan het oordeel van myn Raad haar overgeeven.
Maar, 'k zie zy komt, zo stout van wezen, als of ik
Haar om vergiffenis moest, op dit ogenblik, (ren.
Ootmoedig smeeken, niets kan noch haar hoogmoed dee-
Zy schynt de dood, en my in 't aanschyn te braveeren.

TWEDE TOONEEL.

HERODES, MARIAMNE, SALOME, PHERO-
RAS, THARES, RAADSHEEREN, JUDAS.

HERODES, *tegen Mariamne.*

Kom hier, rampzaalge, en verdoemenswaarde Vrouw,
Die ik myn halve ziel schonk, met myn liefde en trouw,
Welke ik, door 't echtverbond, genoopt van 't minlyk
blaaken,
Liet tot meesteres van myn eer en grootsheid maaken;
Zie uw verraad, in zyn geboorte, snel vergaan,

Uw

Uw valstrik is ontdekt, en gy zyt zelf verraân;
 Ja, uw gegraave Myn, door veel bedekte wegen,
 Heeft, tot uw ondergang, een open lucht gekreegen.
 Ik, 't voorwerp van uw wraak, zie, door een god'lyk recht,
 De pylen, die gy op myn borst had toegelegd,
 Gekeerd, om u wel scherp in 't booze hart te steeken.
 Nu 's waarheids licht komt door een mist van loogens
 breeken,

Kund gy uw schuld met schyn van onschuld wel bekleên?

M A R I A M N E.

'k Versta die reden niet, zy zyn vol duisterheên,
 Gelykende na 't bloed waar uit gy zyt gebooren.

H E R O D E S.

Trouwlooze, laat gy my nog zulk een trotsheid hooren?

M A R I A M N E.

Durft gy myn onschuld met zo zwaar een schuld belaaën?

H E R O D E S.

Gy dorst wel uw Gemaal en Koning stout verraân.

M A R I A M N E.

't Is een verraad, gelyk gy zyt gewoon te smeeden,
 Om, onder schyn van recht, de onnoos'le te vertreeden.

H E R O D E S.

Uw schriklyke aanslag, en dit spooreloos verwyd, (snyd,
 Waar van myn rykskroon beefd, 't geen my de ziel door-
 Zal, door den dood, haast zyn berooft van alle krachten.

Tegen den Raad.

In plaats dat zy haar schuld met zoetheid zou verzachten,
 Zo spreekt zy niet een woord of 't is vol bitterheid,
 Noch 't allerminst, dat voor haar schuld of onschuld pleit.

Tegen Mariamne.

Verweer, verweer u zelf, boosaardigste aller vrouwen,
 Van 't geen uw hand heeft tot myne ondergang gebrouwen.

Tegen den Raad.

Men moet, op dat zy overtuigd word van de daad,
 Haar hooren, en met een de aanklaager van 't verraad.
 Nu zy dit merkt word zy beschaamd en zeer verleegeen.

40 HERODES EN MARIAMNE,

Tegen Judas.

Kom, zeg hier voor den Raad, hoe gy, tot my genegen,
Het kwaad ontdekte, 't geen bedacht was tot myn dood,
Maar, dat de waarheid zich vertoone oprecht en bloot.
Gy zult de misdaad niet verkleinen, noch vergrooten.

JUDAS.

De donder plet my, 'k moet voor eeuwig zyn verslooten,
Indien het zo niet is als ik ontdekte uit pligt,

HERODES.

Kom, overtuig haar, houd het staande in haar gezigt,
Spreek.

JUDAS, *tegen Mariamne.*

Zo 'k niet alles was verschuldigd te openbaaren,
Gy hoorde nimmer my dit tegens u verklaaren, (trouw,
Doch 't groot gevaar der Vorst, myn pligt, myn deugd en
Ja, alles dwingd my, dat ik 't melden moet, Mevrouw.

MARIAMNE.

Wat, Booswicht?

JUDAS.

Hoe ik steeds van u ben aangedreven,
Dat ik den Koning zoude in zynen drank vergeeven.

MARIAMNE.

Gedrocht, dat uit de hel gesprooten is, alleen,
Om hier de onschuldige voor schuldig te vertreên,
Durft gy wel, zonder schaamt, herhalen deze loogen?
Ik zoude uw vuile daad straks straffen voor elks oogen,
Zo gy niet wierd gesterkt van hen, die, dol van haat,
U onderweezen, daar zy zelf versierden 't kwaad.
Ja, gy behoord de dood om 't vuil bedrog te lyden,
Maar, neen! men zal u wel van alle straf bevryden,
Uw medestander, is myn rechter; welk een druk!
Doch ik vergeeve aan u dit godloos lasterstuk.
Gy diend, om uw belang alleen, vervloekter zielen,
Als gy zyt, om de deugd boosaardig te vernielen.
Gy wierd hier toe gekocht, geperst van hen, die wreed
De onnoos'le zyn gewoon te smooren in hun leed.

HE.

HERODES.

't Waar nutter dat gy trachte u zelve, op myn begeeren,
 Van 't kwaad, waarmee men u beschuldigd, te verweeren.
 Gy zult bekennen, of ontkend gy deze daad,
 Hier overtuigen de getuigen van 't verraad.

MARIAMNE.

Door list, of door geweld zal 't u onmooglyk weezen
 Myn ziel te dwingen, die niets hoopen kan noch vreezen,
 Tot het bekennen van een zaak, die 'k nimmer dacht.
 Neen! 'k waar de glans niet waard van 't heerelyk geslacht,
 Daar 'k uit gesprooten ben, zo ik het dorst besmetten
 Met daaden, die het zoude in eeuwige onëer zetten.
 Myn hart, door 't noodlot steeds met rampen overlaân,
 Lyd met geduld 't verraad, maar kan het nooit begaan,
 Schoon 't wierd getergd, genoopt door overvloed van reden,
 En 't vry stondt 't spoor van uw snoô daaden na te treden.

HERODES.

Wat snoode daaden zyn u toch van my bekend?

MARIAMNE.

Uw wreed geweld, bedrog, en plaagen vol elend.
 De moord eens Grootvaars, en de doodslag van myn Broe-

HERODES.

(der.

Zy maakt myn gramfchap noch hoe langer hoe verwoeder,
 Ik kan die naauw'lyks hier bedwingen voor den Raad.
 Ô Helfche Plag! en Pest, zo schaad'lyk aan myn staat,
 Gy kund, om my te doên, 't venyn wel zaamen mengen,
 Maar uw vergifte mond zal zonder voordeel brengen
 Haar dood'lyke akonyt op myn verkreegene eer,
 Die blinkt zo heerelyk, dat gy ze nimmermeer
 Besmetten kund; ô neen! ik lach om al uw woeden;
 En last'ren, want gy kund u zelve niet behoeden.
 (Gy meend dat gy my kwetst, terwyl ge u dood'lyk wond,
 Ontrouwe, dit verwyf is valsch, en zonder grond,
 't Kan klaar uw boosheid, en verradery ontdekken,
 En 't is genoeg om tot uw ondergang te strekken.

42 HERODES EN MARIAMNE,

HERODES, *tegen den Raad, na dat hy een
teken aan Thares heeft gegeven om Mariam-
ne wat ter zyden te leyden.*

Gy, Heeren, geeft terstond een uitspraak naar de wet,
Die op de moordenaars der vorsten is gezet.
De misdaad eischt het zelf dat gy my recht moet geeven,
'k Begeer het ook van u.

PHERORAS.

't Kwaad is zo stout bedreeven,
Als onvergeefelyk Mynheer.

SALOME.

En tot haar straf
Is eene dood alleen te weinig, en te laf.

EERSTE RAADSHEER.

Indien de vorst haar geen genade laat verwerven,
De misdaad, en het recht gebiën dat zy moet sterven.

TWEDE RAADSHEER.

Ten minsten dat zy word in boeijens strikt bewaard,
Zo lang 't vergift niet klaar de misdaad openbaard.

HERODES.

Hoe! haar beschuldiger was altyd onbesprooken,
Een amptman, aan wiens trouw noch nooit iets heeft ont-
Die my al overlang ter tafel heeft gediend. (brooken,
Zou zy tot zulk een dienst wel ooit bekwaamer vriend
Gevonden hebben, neen! die slag was niet te ontwyken.
Doch zo de waarheid moet door meêr getuigen blyken,
Zy heeft 'er duizenden in 't overtuigde hart,
Die haar beschuldigen met wroegingen en smart;
Dat hart, het geen haar zelfs véoordeeld om te lyden
Een straffe dood, waar van haar niemant kan bevryden.

MARIAMNE.

Vaar voort, vaar voort, Barbaar, blyf zonder deerenis,
Gy doet me een dienst, die my op 't hoogst gevallen is,
Uw haat, die toeleid op myn leven, door veel plaagen,
Kan my veel meerder, als uw liefde ooit deê, behaagen.
Uw woên stemd overëen met myne afkeerigheid.

Als

Als gy myn leven dreigd , dan word myn hoop geveid.
 Uw ongenade kan my voor genaâ verftrekken : (wekken,
 'k Behoorde uw wreedheên , welk een leed ze aan my ver-
 Met vreugd te zegenen , want ik ga , door de dood ,
 Daar 'k eeuwig leven zal . bevryd van alle nood.
 Myn hoofd , zal van den flag , die gy het zult doen langen ,
 Ten hemel vliegen , om een fchoonder kroon te ontfangen
 Als deze is , welkers glans braveerd de diamant ,
 Bevryd van 't woeden van een laffe dwingeland.
 En zo 'k in deze vreugd , noch word beweegd tot klaagen ,
 Het is om dat ik voel het moeders hart doorknaagen
 Van alle tedere gevoelens , Ach ! ik laat
 Myn lieve kinders in de jammerlykfte ftaat ,
 Hun nakende onheil maakt myn droevig lot veel kwaader?
 Helaas ! die zoonen van de onmenfchelykfte vader ,
 Zyn eed'le fpruiten uit een ftam , wiens heerlykheid ,
 Langs aarde , en zee zyn roem en glans heeft uitgefpreid ,
 Die kleine Weezen , ach ! wel haast van alle zegen ,
 En ieders hulp ontbloot , wat ziel zou niet beweegen !
 Zyn al 't meêdoogen waard , en myn bedroefd geklag.
 Natuur beftormd het hart eens moeders , hemel ! ach !
 My dunkt ik zie hen al , door de onbarmhartigheden (den.
 Eens ftiefmoêrs , wreed verdrukt , mishandeld en vertrec-

H E R O D E S .

(Op deeze ftond , wanneer ik onverbid'lyk fcheen ,
 Word my het hart beweegd van haar bedroefd geweên.
 't Schynt dat de Liefde , die haar zyde heeft gekooren ,
 Den band verbreekt van myn gerechte wraak en tooren.
 Alleen om dat ik haar vergiff'nis geeven zou ,
 Die haar myn min opdraagt , als ik haar glans aanfchouw.
 Ja , 't meedely heeft reeds haar kracht in my begonnen.
 Gy eischt voor haar genaade , ô Liefde ! ik ben verwonnen ,
 Ik ftaz u toe ; maar wil ook maaken dat haar hart
 Heeft mededooen met myn vlam en minnefmart : (wen ,
 Geef , geef , kan 't zyn , dat haar de misdaad mag berou-
 Dwing haar gezigt om my wat gunftiger te aanfchouwen ,
 Laat

44 HERODES EN MARIAMNE,

Laat zy myn goedheid toch erkennen, met meêr reên,
 Met minder fierheid al myn zuchten en gebeên:
 Geef dat zy voor myn min geen meerder haat mag draagen,
 Laat ik haar hart, als zy het myne, toch behaagen,
 Ja, doet haar zien hoe teêr dat ik haar heb bezind,
 En kan het zyn, ô Min! maak dat zy my bemind.

Tegen den Raad. (streven.

De liefde ontvoukt myn vlam, die 'k niet meer kan weêr-
 'k Vergeefde koningin al 't geen zy heeft misdreeven.
 Laat ons alleen, op dat myn vriendschap haar gemoed
 Mag overtuigen van haar haat die op my woed.

DERDE TOONEEL.

HERODES, MARIAMNE.

HERODES.

Bekoorlyk voorwerp, droog de traanen van uwe oogen,
 De macht eens konings zwicht voor 't minlyk mededoogen
 Eens minnaars. Ik beken dat myn rechtvaardigheid
 U kon verned'ren voor het recht der majesteit,
 Maar, hier streefd myn genade, en myne liefde tegen.
 'k Voel, om myn minste smart, myn ziel op 't meest ver-
 legen,

En dat myn bloed zich met uw dierb're tranen mengd.
 Zie hoe uw troostloos hart het myne in wanhoop brengt.
 'k Verbreek de straf, die u myn gramschap heeft gezwoo-
 Met uw doodvonnis zoude ik ook het myne hooren. (ren.
 En zo 'k niet haastig u verlost van uw pyn,
 De weêrsmart in myn ziel zoude ongenees'lyk zyn. (ven,
 Uw dood was ook myn dood, een straf zoude ons verder-
 En doen de aanklaager, als uw medestander, sterven.
 Zie nu op welk een wys myn lot aan 't uwe staat,
 Zo gy myn min, in plaats van weêrmin, loënd met haat,
 En, noch kwaadaartig, u wilt op myn goedheid wreeken,
 Gebruik nooit meêr vergift: om my naar 't hart te steeken
 Hoeft

Hoeft gy geen wapens; neen, ó neen! als ge aan my toond,
Dat gy met vyandschap myn zuiv're vriendschap loond,
Zal ik, door zulk een leed, uw wreedheid haast vernoeën.
Toon' liever dat gy u weêr tot uw pligt wilt voegen,
En, door 't belyden van uw schuld, aan 't hart geraakt
Van naberouw, met schrik, de misdaad vloekt en wraakt.

MARIAMNE.

Men hoord wel aan de wys van dit geveinsde vleijen,
Dat ge in 't verraaden, en het listige verleijen
Zyt uitgeleerd; maar zulk een moeite is al te groot,
Om u van my te ontslaan, tot vord'ring van myn dood,
Is uw bedrog genoeg.

HERODES.

Hoe! kunt gy noch vermoeden,
Dat ik zou valsch op 't recht van een onnoos'le woeden?
Ó Hemel... maar, ik zie dat uw hartnekkigheid
Spruit van uw wanhoop, die u zelfs genade ontzeid.
Neen! vrees niet meêr voor uw vergiffenis, noch leeven,
'k Heb aan de liefde reeds hiertoe myn woord gegeven,
En zal 't ook houden; maar, houd gy ook op dit hart
Noch meer te kwellen met uw hartenleed en smart.

MARIAMNE.

Doe liefst ophouden, met myn smarten, druk en lyden,
Myn leeven; want de dood kan my alleen bevryden;
Myn maagen traaden my hier in kloekmoedig voor,
'k Brand van verlangen om te volgen op hun spoor.

HERODES.

Wilt gy dan sterven, om my 't leeven te beletten?
En, tegens reden, pligt, natuur en alle wetten.
Helaas! ten tweedemaal op 't waardig leeven woên
Van uw gemaal en Vorst, het geen gy moest behoên?
Schoon dat gy wierd van ys, en ik van vuur bevonden,
De hemel heeft myn ziel zo vast aan u verbonden,
Dat men uw levensdraad niet kan verkorten, neen!
Ten zy de myne word op een tyd afgesneên.

46 HERODES EN MARIAMNE,

MARIAMNE.

't Gaat vast, ten minsten, als uw leeven is verlopen,
Dat ik van 't myne geen verzekering kan hoopen;
En deze voorzorg van uw min, zo wreed als snood,
Zal op uw sterfdag ook bevorderen myn dood.
Dit is, dit is 't bewys van uw volmaakt beminnen.

HERODES.

Die reën zyn duister te begrypen voor myn zinnen.

MARIAMNE.

't Zyn duistre reën daargy inwendig 't licht van ziet.
De zaak is al te klaar.

HERODES.

Ik weet die waarlyk niet.

MARIAMNE.

Toengy, lachhartige! van vrees waardingenomen,
Gedagvaart zynde om voor Augustus recht te komen,
Zo was myn dood bestemd, die gy rechtvaardig vind.

HERODES.

Hoe! voor Augustus? ach! dit woord alleen verwind
My alle duisterheid; nu ben ik onderweezen
Van 't geen u aanhitst, en van 't geene ik heb te vreezen.
'k Weet nu de reden, die vermeerd'ren uwe haat,
En hoe myn ontrouw volk ondankbaar my verraad.
Ik merk Sohemus heeft u heimlyk onderhouden
Van deze zaak, Mevrouw.

MARIAMNE.

Hoe! zoud gy hem mistrouwen?
Hem, buiten wien ik al uw wreede daaden weet.

HERODES.

Wat brouwd zyn trouw'loosheid my schriklyk harteleed?
Myn lyfwacht.

V I E R D E T O O N E E L.

HERODES, MARIAMNE, THARES.

HERODES, *tegen Thares.*

Ach! ik ben beklaagelyk verraaden;
 En vind my zelf alom met rampen overlaaden.
 't Wil dat Sohemus, die naar myn vermoogen tracht,
 Hier straks gebonden voor myn voeten werd gebragt,
 Om voor zyn snood verraad een wreede straf te ontfangen.
 Men neem Nicanor ook op de eigen stond gevangen,
 Hem is 't verraad bewust, hy hielp de boosheid smeên.
 Volvoer getrouwelyk myn last. Ga vaardig heen,
 En laat de beulen al haar wreedheid zaamen mengen.

THARES.

Ik zal, heer Koning, uw bevel terstond volbrengen.
Hy gaat binnen.

HERODES.

Ach! wat of hier, in myn afwezen is geschied.
 (O Bitter noodlot! o rampzaalig huisverdriet!
 Vloekwaarde daad! moest my 't geval dan hier toe spaaren?
 Waarom of ik niet ben in 't duister graf gevaaren
 In 't allerteederste van myn onnoos'le jeugd?
 (Of 't is om dat my zulk een gruwzaam ongeneugd
 En ramp verdrukken zou? helaas! ik voel myn zinnen,
 Van gramschap, schrik en wraak, rechtvaardig, overwin.
 Ik ben aan 't woeden. Dit rampzalig lot! o spyt! (nen.
 Voerd myn geduld van 't spoor, myn geest in minnenyd.

Tegen Mariamne.

Sohemus heeft u, ik beken 't, niet voorgelooen.
 't Is waarheid; 'k gaf die last; maar, wat kon hy beöogen?
 Met welk een gunst hebt gy zyn trouw'loosheid voldaan?
 Want hy heeft immers niet dit schandig stuk bestaan,
 Als op de hoop van iets te winnen; deze ontzinde
 Kost gy 't gezigt niet door de glans van 't goud verblinden.
 Dat

48 HERODES EN MARIAMNE.

Dat had hy aan myn hof met eer en heerlykheid;
 Gy hebt dan, door uw glans, hem van zyn plicht geleid,
 Ja, uwe schoonheid kon zyn trouw aan u verlaaven,
 Hy, van bewaarder, wierd bezitter dezer gaaven,
 Zo dra als dit geheim hem van zyn lippen schoot,
 Waard gy, gy zelve niet het loon dat hy genoot?
 Slaa uw gezigt niet naar den hemel, op myn vraagen,
 Heeft hy wel and're prys, als deze, weggedragen?

MARIAMNE.

Geloofd al wat gy wilt, en wat gy denkt of zegt.

HERODES.

Ja, ja 'k geloof het wel, dies moet ik u met recht
 Een straf bereiden, die myn schande zal verdooven.

MARIAMNE.

Gy kunt van 't licht, maar van de deugd my niet berooven.

HERODES.

Hoe! daar uw ondeugd, en uw schuld zo dagklaar blykt?
 Doch gy zult my, van u zo zwaar verongelykt,
 Niet meêr belachchen, neen! die vlek my aangevreeven,
 Word door uw bloed alleen gezuiverd, ja uw leeven
 Moet myn vertreedene eer herstellen, en myn wraak
 Alom verstrekken voor een spiegelende baak.
 De dood is reeds gereed om u naar 't graf te zenden.

MARIAMNE.

De dood is al myn hoop en troost in myne elenden:
 Hoe vroeg die komen zal, zy komt nog veel te laat
 Voor myn begeerte, en nu die in myn droeve staat
 Het eind moet maaken van myn rampen, druk, en pynen;
 Vreeze ik dat hy noch zal te traag voor my verschynen.

HERODES.

Men zal in 't naad'ren van uw doodstraf klaarder zien,
 Of gy dus onverzaagt hem 't hoofd zult durven biên.

Sohemus en Thares uit.

Maar, zie uw minnaar komt, al beevende, ons genaaken.
 'k Gevoel op dit gezigt myn wraak op nieuw aan 't blaaken.

Tegen Thares.

Wat zy, in haar vertrek, gevangen word gebragt;
 En hier Nicanor.

V Y F D E T O O N E E L.

HERODES, SOHEMUS, en *Lyfwachten*.

HERODES.
 Schelm, die eer en pligt veracht;

Woe dorst gy het geheim, u toevertrouwd, ontdekken?
 Wat reden konden in uw lasse ziel verwekken
 Zo groot een stoutheid, tot verachting van de dood,
 Om te openbaaren, zo verdoemlyk en snood,
 Een zaak waar aan gy wist dat al myn rust moest hangen?
 Spreek, booswicht, spreek! gy weet wat smarten dat my

SOHEMUS.

(prangen.

Rech! 'k heb my onbedacht in dit verdriet beknelde,
 En hiit onnoozelheid 't geheim te vroeg gemeld.

Misdeê; maar 't naarberouw, dat ik zal eeuwig toonen;
 Gehoorden deze daad genadig te verschoonen:

Worst, in welkers ziel zo groot een goedheid zweeft;
 Als dapperheid, ik bid, dat gy myn schuld vergeeft.

HERODES.

Een boosheid blykt te klaar van uw vervloekte daaden.

Gy hebt, met voordacht, en met opzet my verraaden,

Gy, die door ontrouw en verdoemelyke list,

In myn paleis zaaid zulk een doodelyke twist, (geen

Waar door gy weet een vrouw zo ver van 't spoor te brengen

Wat ze een vergifte drank voor haar gemaal durft mengen;

Gy had dit snood besluit, waar 't niet belet, vervuld:

En gy durft, voor myn oor, noch zulk een zwaare schuld

Zoo stout verschoonen? ja, trouwlooze! ja, verrader!

Al uw verdediging bewyst uw misdaad nader:

SOHEMUS.

Heer Koning, 'k heb te veel, te groot een kwaad bestaan;

D

Om

50 HERODES EN MARIAMNE,

Om my te ontschuldigen , ik heb genoeg misdaan ,
Dewyl ik , tot myn leed , uw zinnen kon mishagen.
'k Zal nooit , met reden , van uw gramschap my beklagen,
En in 't gevaar , dat ik my zelven heb bereid ,
Hoop ik , met vrees , alleen op uw barmhartigheid.

HERODES.

'k Heb door een middel , van een wonderlyk vermoogen ,
Zo klaar , als of ik 't zelf gezien had voor myne oogen ,
Geweeten al 't geheim van uwe ontrouwe daad.
Beken vry dat de min was de oorsprong van al 't kwaad !
Men weet hoe hoog de roem en schoonheid is gesteege
Van Mariamne , die zo ryk'lyk heeft gekreegen
't Volmaakste , van al 't geen natuur ooit bragt in 't licht.
Die luister kwetste u 't hart , verblindende u 't gezigt.
Gy kost onmoogelyk weérstaan die schoone straalen ,
Die zy uit haar gezigt zielroerende liet daalen ;
Hier door hebt gy 't verraad gekregen in uw zin ,
En de oorzaak van uw schuld sproot uit de koningin.
Maar , zo gy wenscht dat ik het kwaad , zo stout bedreeven
In plaats van straffen , u genadig zal vergeeven ,
Zo laat me oprecht verstaan , door uw bekentenis ,
Hoe deze liefde in haar begin gebooren is.
Bevond ge in haar gemoed en ongetrouwe zinnen
Noch al wat tegenstand , eer gy haar kost verwinnen ?
Wat moest ge al doen toen gy wierd meester van haar eer

SOHEMUS.

Zo vreemden voorslag maakt my zo verbaast , Mynheer ,
Dat al myn spraak en myn gevoelen schynt verloren.
'k Zoude u myn antwoord , naar myn plicht , wel laten
hooren ,
Maar , 't is me onmoogelyk. Waar wil dit heenen ? ach
ô Hemel !

HERODES.

Ja , ik weet dat zulk een zwaaren slag
Valt voor een minnaar hart , die trouw , en vol ontfermen
Tracht zyn meesteresfe voor alle onheil te beschermen.
Hervat uw geesten , meld my de oorzaak van dit vuur.

SOHEMUS.

Wie kan gelooven dat dit proeffstuk der Natuur,
Een wonder van onze eeuw, wiens deugd elk kan be-
kooren,

Zo schoon van ziel als zy van ligchaam is gebooren,
Wel iets zou denken daar zy zelf door wierd onteerd?

En dat een koning, die zo wysfelyk regeerd,
Een koste van zyn rust, zyn oordeel zou verzaaken,
Om zelf de onmogelykheid als moogelyk te maaken.

Geen my word opgeticht steld my in droeve staat.

Kan ik my zelve wel met dit vervloekt verraad

Beschuldigen, en my met eene doen gelooven?

Doe! zou Sohemus dan zich zelf van eer berooven,

En denken zulk een daad, zo haatlyk, zo vol schand,

Een zy hy was beroofd van deugd, en van verstand?

En, schoon die plaats in myn gedachten had genoomen,

Wie kan gelooven dat een laffe slaaf zou komen

Tot zulk een stoutheid, om te ontdekken zyne min

Aan de ooren van zo groote en fiere koningin,

Vaar van de straf hem moest afschrikken, en doen beeven;

En noch een koningin, zo wys, zo kuisch van leeven,

Wat zy een held're baak verstrekt voor ieder een,

Om zulk een voorbeeld, vry van vlekken, na te treên.

Maar deugd verdiende nooit zo groot een misvertrouwen.

HERODES.

Verdriet myne oogen om u langer aan te schouwen.

De lesfen die gy geeft verveelen myn gehoor.

Een verrader, meend gy u te onschuldigen met voor

Vw medestanders deugd te pleiten, ja, met liegen

En fierlyk spreken, 't recht zo listig te bedriegen?

SOHEMUS.

Men straf my, als een schelm, indien myn reên zyn valsch;

HERODES.

Men laat die redenaar zyn woorden, met zyn hals

Af snyden tot zyn loon.

52 HERODES EN MARIAMNE,

SOHEMUS.

Myn bloed zal steeds hier boven

Wraak roepen.

HERODES.

Ga hem van het leeven straks berooven.

Eenige der Lyfwachten met Sohemus binnen.

Maar, 'k zie Nicanor komt. Wel aan, 't is tyd, ik moet
't Vuur van myn woede en wraak uitblusfchen in zyn bloed.
Dit menschenmonster, dat voor man, noch vrouw kan
strekken,

Is schuldig, om dat hy die gruw'len dorst bedekken.

Z E S D E T O O N E E L.

HERODES, NICANOR, THARES.

HERODES.

Schrik der Natuur, veracht van hemel en van aard,
Afgrysfelyk gedrocht, dat al myn rampen baard,
Vervloekt en fchaadlyk mensch, ik ftelde in uw bewaaren.
Een fchat, die ik, met reën, voor my alleen mogt fpaaren,
En midd'lerwyl hebt gy een roover bygeftaan,
Die aan zo fchoon een buit zyn ftoute hand dorst ftaan.
Gy diende de oorfprong van myn allerwreedfte fmarre,
En waard vertrouw'ling van des overfpeelders harte.
Gy wist zo vuige een daad, maar hield die voor my ftill.
Als op myn ledekant Sohemus, naar zyn wil,
Zyn geile lusten met vernoegen heeft genooten,
Hebt gy met uwe hand 't gordyn zelfs toegeslooten,
En waakte daar omtrent; ja, dit hebt gy verricht,
Als ik na Rhodes was, dus fchond ge uw trouw, en pligt.

NICANOR.

De Hemel, welke aanschouwd al myne onnoozelheden,
Weet dat ik nimmermeer de pligt heb overtreden,
Die ik verfchuldigd was aan zyne majesteit,
En hoe 'k u diende met getrouwe oprechtigheid.

HERODES.

(slepen,

Getrouw? Ó booswicht! . . . dat men hem straks weg laat
Op dat de waarheid hem ten hals worde uitgeneepen,
Door alle wreede pyn; die word ontdekt, zo hy
Niet is bezwooren door de kracht van tovery.

Einde van het derde Bedryf.

54 HERODES EN MARIAMNE,

VIERDE BEDRYF.

EERSTE TOONEEL.

HERODES, SALOME, PHERORAS.

HERODES.

Een Engel, die met zyn alom bespieg'lende oogen,
Geduurig nacht en dag, door goddelyk vermoogen,
My gunstig aanziet, waakt voor myn behoudenis,
Ja wend steeds van my af al wat my schaad'lyk is,
Die hemelsche Afgezant blaast my in myn gedachten
't Heil dat ik voor myn ryk en leeven moet betrachten;
En als ik ben van magt, van hulp en hoop beroofd,
Beschermd zyn hand myn kroon, en ondersteund myn
hoofd.

In 't midden van 't gevecht dekthymy met zyn vleug'len,
Als ik myne arm niet kan in 't krygsgevaar beteug'len.
Hy doet noodlottig my zyn bystand onverwacht,
En zegepraalen, als men my verwonnen acht;
Ja, zonder die getrouwe en waardige behoeder,
Had ik geen leeven meer, en gy noch vorst, noch broeder.
Indien ik niet door zyn waarschuwing was ontwaakt,
Ik lag reeds in het graf, dat voor my is gemaakt.
'k Zag niet, door min verblind, die my kon overheeren,
't Onkuifche vuur, dat my tot asche zou verteeren.
Deze eerelooze vrouw had, om myn dood verheugd,
Vertreedende onbeschaamd pligt, glorie, eer en deugd,
Haare overspeelder, in myn plaats, tot vorst verkooren.
Herodes had alreeds zyn hoofd en kroon verlooren,
Zo zyn beschermer hem 't niet alles had gemeld.

SALOME.

De valstrik was tot zulk een boosheid opgesteld.

PHERORAS.

Uw Mariamne had haar gruwelen bedreeven,

Zo

Zo deze ontdekking waar noch langer weg gebleeven.

HERODES.

’k Ben zeer verbitterd, door zo felle een spyten hoon.
 Gelyk de schande my op ’t voorhoofd staaten toon,
 Zo staan ook in myn hart de wreedste raazernijen.
 Maar, welk een straf zy om haar misdaad ook zal lijn,
 ’k Blyve echter onvoldaan in myn ontroerd gemoed;
 Terwyl het vuur van wraak, ontvonkende myn bloed,
 My in een nieuw gevaar zal onvermyd’lyk stellen.
 Helaas! ik kwel my zelf als ik haar tracht te kwellen.
 Myne ondergang hangt van de haare alleenig af.
 ’k Verzekert my, terwyl myn geest schrikt voor haar straf,
 Als ik van ’t aardryk laat dit god’lyk beeld verdwynen,
 Dat voor myn oog nooit iets beminlyks zal verschynen.
 Ik zou haar doodstraf steeds gevoelen in myn hart,
 Uwe, en alle and’re troost was vruchtloos voor myn smart.
 Een wreede wroeging sloeg myn ziel met diepe wonden;
 Myn borst wierd eeuwig van een felle gier geschonden.
 Waarom, ô hemel! krygt myn min haar haat ten loon?
 Ach! maak haar meêr getrouw, of maak haar minder
 schoon.

Haar glans behoorde nooit myne oogen te behaagen,
 Of haar afkeerigheid my niet zo troostloos plaagen.
 Myn zinnen zyn verdeeld, zy voeren met elkaar
 Een schrik’lyke oorelog, en my in doodsgevaar.
 Nu komt de wraakzucht, dan de liefde my bestryden,
 En voeren tegens een de straf, en ’t medelyden.
 Ik wensch, helaas! vervoerd van wanhoop en elend,
 Dat noch myn naam langs de aard mogt weezen onbekend,
 Dat ik my zelf niet tot een koning zag verheeven,
 Maar, in een stand om eerst kloekmoedig op te streeven
 De heirbaan van de deugd en glorie, noch te staan
 Na ’t eerste krygsgebied, en de eerste lauwerblaân.
 ’k Wensch me in een staat te zien waar in ik ben geboren,
 Of dat ik ’t had moogen zien, of hooren.

56 HERODES EN MARIAMNE,

SALOME.

Dit teêr gevoelen van uw ongeveinsde min
Bezwaard de misdaad van de trotze koningin,
En haar ondankbaarheid is met meêr reên te wraaken,
Als doodslag, of 't misdryf van 't ongeoorloofd blaaken.
De gantsche waereld, die haar onrouw klaarder ziet,
Vervloekt haar, en beklagt uw lot en groot verdriet.
Zy moet gestraft zyn, en het zal u nooit berouwen, (wen,
Wanneer gy na haar dood, haar schyndeugd zult aanschou-
Die buitenspoorig stout u zocht op 't hart te treên,
Dan zal de rede en tyd die slaafsche moeilykheên
Van u verdryven, tot verlichting van uw oogen.

HERODES.

't Rechtvaardig recht heeft my tot haare straf bewoogen,
Maar, hoe! haar straffen! die ik heb zo teer bemind?
Zoude ik wel kunnen zyn zo god'loos en ontzind,
Dat ik een tempel, met zo veel vergoode gaaven,
Zou schenden, en in 't puin van haar bederf begraven?
Myn geest verschrikt hier voor met groote ontfeltenis.

SALOME.

Eerd gy een tempel, die zo vaak ontheilgd is?
Haar moordlust, overspel, en zo veel suode zeden,
Behoorden u te ontslaan van deze eerbiedigheden.

HERODES.

Het overspel staat voor de waarheid noch niet bloot,
Sohemus heeft zich zelf onschuldigt voor zyn dood.

PHERORAS.

Hy heeft gehoopt, met dit te ontkennen en te zwygen,
Van uwe goedheid, noch genade te verkrygen.

SALOME.

Zult gy haar ontrouw steeds ontdekken, nimmer zien,
Als om uw liefde en uw genaê haar aan te biên?
Wilt gy dan dat zy u noch eind'lyk zal verderven,
Haar boosheid uitvoere, u en uw geslacht doe sterven?
Wel aan, volg vry uw zin, wy zien, geduldig aan,
En zyn gereed met u zelfs in den dood te gaan.

PHE-

PHERORAS.

Wat tovery heeft dus uw zinnen ingenoomen,
 Om, in uw nadeel, tot dit laf besluit te komen?
 Welk een verkeerde drift heeft uw verstand verward,
 Dat gy, met opzet, loopt in uw verderf en smart?

HERODES.

Geenzins, den middelweg, die ik vond om haar te plaagen,
 Behoud haar, om dat zy noch zwaarder straf zou draagen.
 Ze ontfing, met haare dood, een eind van alle pyn;
 Een wreê gevangenis zal haar veel zwaarder zyn,
 Waar in de spyt, de schand, het naberouw, en 't lyden,
 Haar ziel, door duizend doôn, met knaagen zal kasvaen,
 't Zy dat ze waakt, of slaapt, geduurig dag en nacht.

PHERORAS.

'k Zie, door uw medely, haar oogmerk reeds ontdekt:
 Gy tergt des hemels gunst, mynheer; kunt gy gebeden,
 Dat ge, als men toeleid om u 't leeven te berooven,
 Geduurig vry zult zyn van nood en ongeval,
 En dat de hemel dit gestaag beletten zal?
 Wanneer men die in zyn waarschuwing durft verachten,
 En viere reukeloos den toom van zyn gedachten,
 Verlaat het wankelend geluk veeltyds, die geen,
 Voor wiens behoudenis 't weleer zo vaardig scheen.

SALOME.

Terwyl ge u zelf zo verlaat buiten 't spoor verrukken,
 En teder de oorsprong mind van alle uw ongelukken,
 Waar 't nutter dat gy nooit ontdekt had het verraad;
 Zy zal boosaardiger verharden in het kwaad.
 Een geest, die, zacht geveleid, u nimmer wou beminnen,
 Wat zal die niet naar zulk een groote spyt beginnen?
 Ge ontvlamt hier door te meêr het vuur van haat en twist.

PHERORAS.

Als gy uw vyand wilt verderven, die met list
 Geduurig toeleid om het alles in te zwelgen,
 Moet gy niet denken hem ten halven te verdelen,
 Want een ontydige toegeeving in die zaak,

56 HERODES EN MARIAMNE,

Steld zelf uw leeven aan den loop der dulle wraak,
 Als gy die misdaad, op de stond als ze is bedreeven,
 Niet kwytscheld, wordde haat noch ruimer veld gegee-
 En met wat eeden datge u ook bevredigd ziet; (ven,
 De hoon blyft in het hart, en gy vergeet die niet.
 De trouw'loosheid van vorst Hyrcanus kan 't u leeren,
 Een weêrlooze Oude, die onmoog'lyk kon regeeren,
 De laatste schandvlek van dat wrokkende geslacht,
 Die, zwervende aan de Eufraat, gebannen en veracht,
 Door uwe goedheid, en godvruchtig mededoogen,
 Kwam weder aan uw hof in aanzien en vermoogen,
 Daar gy hem aanbod al wat aan zyn zin geviel;
 Doch kon uw goedheid wel verdryven uit zyn ziel,
 De wil die hy bezat om zyn geslacht te wreken?
 En zo 't verraad u niet was door zyn volk gebleeken,
 Dat u waarschuwde van het trouw'loos vloekverbond,
 Daar hy met Malichus, tot uw verderf, in stond,
 Had gy niet moeten, door zyn heimelyke laagen, (gen?
 Voor 't loon van zo veel goed, het grootste kwaad verdraa-

SALOME.

Zoud gy wel, zonder vrees van eigene ondergang,
 Bewaaren kunnen zulk een doodelyken slang!
 Die kwaê zuurdeesfem van zo veele oproerigheden,
 Wiens tong uw glans onteerd en lasterd buiten reden,
 Wiens hart afgrys'lyk brand van een vervloekte haat,
 Om u verdelgt te zien. Ja, zo 't in zulk een staat
 Gebeurde, dat men zag de groote Augustus sneeven,
 Waar door men licht het volk tot muiten zag gedreeven,
 Zou zy 't voorwendzel van de oproerige niet zyn?
 Men rukten ze uit uw magt. In die gevreesde schyn, |
 Zou zy, gelyk de wraak, om u op 't wreedst te hoonen,
 Voor al de muiters met een fakkel zich vertoonen,
 En zetten uw paleis en schatten in den brand,
 Zy hielp u wis in 't graf, en ligt met eigen hand;
 En als die helfche plaag, tot uw verderf geneegen,
 Den Raad had tegens u, in haar belang gekreegen,

Dan

Dan zoud gy wenschen , maar te laat , met druk en pyn ,
 Dat gy haar aanslag zelf mogt voorgekomen zyn.
 • Gy zult die mislag , welke u zeker zal verderven ,
 Beklaagen al te laat.

HERODES.

Wel aan , 'k zal haar doen sterven ;
 En straks een Afgezant na Romen laten gaan ,
 Door wien de vorst dit zelf zal , uit myn naam verstaan.
 Uitvrees dat de afgunst , die noch waakt op myn bedryven ,
 My by den Keizer mogt een kwaade vlek aanwryven ;
 Waar door hy denken mogt , onkundig van de daad ,
 Dat zy verweezen was uit staatsbelang , of haat.

T W E E D E T O O N E E L.

MARIAMNE, *in haar gevangenis.*

Om my , met smart op smart , benaauwd te prangen ,
 En eindelyk op te off ren aan de dood ,
 Is 't ligchaam hier gestreng geboeid , gevangen ,
 Maar niet de ziel , die streefd door alle nood ,
 Die zal zich zelf gewillig overgeeven
 In 's hemels hand , wiens almagt my ze eerst gaf ;
 Bepaalende de lengte van myn leeven.
 'k Zie dat de nyd reeds heeft gemaakt myn graf ;
 En dat de schrik en moorder van myn maagen ,
 De trouwelooste en laste dwingeland ,
 Die my verdrukt met onverdraagb're plaagen ,
 Myn zuiver hart tracht in zo bange een stand ,
 Door schyn van reën , met misdaân te bezwaaren ;
 Om dat hy zelf weér nieuwe zou begaan.
 Vaar voort , vaar voort , ô wreedste der barbaaren !
 'k Ben reed , tieran , om zonder zucht of traan ,
 U met myn hoofd onschuldig te betaalen
 De trouw'looze eisch van uw bloeddorstig hart !
 En met wat angst men ook de dood mag maalen ,
 Hy koom , en maak het einde van myn smart :

60 HERODES EN MARIAMNE,

De dood kan my, hoe schrik'lyk, niet vervaaren;
'k Verlang, ik wensch dat hy haast scheid' van een
Twee, die men zag op 't aardryk zaamen paaren,
Schoon onverëend in hun genegenheên.
Wanneer de dengd, verdrukt door vuile dampen
Van de ondeugd, noch haare adem haalen moet,
Lyd zy zo zwaare en onverdraag'bre rampen,
Gelyk als een die zyne doodschuld boet,
En leevendig is mond aan mond gebonden
Op een gesturven mensch, 't geen reeds verrot.
De hemel, die my steeds heeft toegezonden,
Van myn geboorte uur af, een lydig lot,
't Geen my steeds reên tot klaagen bragt en schreijen,
Maakt nu dat zich myn geest, met vreugde, geeft
In zyne magt, die my zal gunstig leijen
Waar dat men, vry van rampen, eeuwig leefd;
Hy zal my door de finerten heen doen breeken,
Ja, laten my haast zegepraalend gaan
Op roozen, daar de distelen niet steeken.
'k Zal haast verlost, en hoog verheerlykt staan. (zen,
Maar, zacht, ik hoor gerucht, en wat het ook mag wee-
Daar 's niets waar voor myn ziel verschrikken zal of vree-
Met dezen laatsten troost versterkte ik myn gemoed, (zen.
Na dat ik fleet myn tyd, vervallen van al 't zoet,
Welke ik moest wachten van myn 's levens lentedaagen,
In zulk een echt, die my verwekt heeft alle plaagen.

DERDE TOONEEL.

MARIAMNE, SIPIER.

DE SIPIER.

Mevrouw, men wacht u straks beneden in de zaal,
Uit last des konings.

MARIAMNE.

Welk een aangenaame taal,

En

Entyding, die 'k al lang gewenscht heb met verlangen!
Van waar koomt u deze angst, welke u zo schynt te pran-
DE SIPIER. (gen?

Om dat ik heb gezien, op 't buitenhof, Mevrouw,
Uw trouwe burglary, afbeeldende in hun rouw,
Door leevendige smart, en dood'lyke ongenuchten;
Doordroevig schreijen, bang geklag en naare zuchten,
't Rechtvaardig medely voor uwe majesteit:
't Meld uw rampzalig lot.

MARIAMNÉ.

't Is ydel dat men schreid.

Om zulk een lot, welke ik zal, tot myn heil, genieten..
Maar, 't wachten mogt hen, hier beneden, licht verdrie-
Ga, zeg dat hun geduld een weinig noch vertoefd. (ten:
'k Zal, eer ik koom, aan myn staatjuffers, die bedroefd
Myn ramp beklagen, op het einde van myn leeven,
Omdeelen 't geen my hier noch over is gebleeven.

VIERDE TOONEEL.

ALEXANDRA, BENJAMYN.

ALEXANDRA.

Men wacht dan Mariamne op 't bloedige schavot?

BENJAMYN.

Ja, en al 't aardryk treurd om haar beklaglyk lot;
De hemel zelfs schynt met de onschuldige bewoogen;
En heeft zyn klaarheid met een lamferkleed omtoogen,
Om 't wreede treurspel, door een flauwe schaduw heen,
Te aanschouwen. Al 't misbaar, het kermen en geseen
Zou zelfs aan 't hardste hart een weg tot meely baanen.
Elk treed haar tegen met het offer van zyn traanen.

ALEXANDRA.

Zo gaat zy dan ter dood, als een onnozel lam!
Sproot zy hier toe uit zulk een heerelyken stam?
O Godloos vonnis! moest de nyd, door helsche streken,
Het vuur van haat zo fel in 't hart des dwing'lands kweeken?
Die

62 HERODES EN MARIAMNE,

Die fpoor'looze Arabier, zo laf van moed als zin,
Aanhitzen tot de moord van zyne gemaalin?
Zal dan de hemel, die de deugd ziet overheeren,
Hem, met zyn bliksemvuur noch niet tot asch verteeren;
Ja, zyn rechtvaardigheid, die 't onrecht nooit geviel,
Zal deze onschuldige haast wreken op zyn ziel;
Hy laat zich liefelyk, maar ook weêr vrees'lyk hooren.
Voor zyn 's gelyken is het weê en ach beschooren.
ô Hemel! geef' dat uw genade, in dezen staat,
De onnooz'le dochter help, de moeder niet verlaat.

BENJAMYN.

De hemel zal noch licht de onschuldige bevryden.

ALEXANDRA.

Die schynt gantsch doof voor my, en zonder medelyden.

BENJAMYN.

Wat word gy in een zee van onrust overal
Geffingerd heene en weer!

ALEXANDRA.

Waar of 't belanden zal?

In welk een haven word het eens verlicht van pynen?

BENJAMYN.

Mevrouw, bereid u toch, zy zal wel haast verschynen.
Hier is den weg, waar langs dat voorbeeld van geduld
Ter slachtbank gaan moet, om te sterven zonder schuld.

ALEXANDRA.

Kan ik wel met zo wreed een opzet voor haar koomen?
Ja, ja! ik zal, ik moet. Myn ziel, ontveins uw schroomen,
Hou op van zuchten, als gy 't droevig voorwerp ziet,
Myn klagten mogten licht my strekken tot verdriet.
Verzaaken wy ons zelf. Laat ons haar tegentreeden
Met zulk een fier gelaat dat al de moeilykheden
Bedeckt van ons gemoed. Om dezen slag te ontgaan
Moet ik, natuur ten trots, het moeders hart verraân.

BENJAMYN.

Ik vrees dat haar gezigt u dood'lyk zal bedroeven.
Laat ons, al schreijende, ter zyden wat vertoeven

Naar

Naar het onnozele flachtoffer, hemel! ach!

ALEXANDRA.

Hoe! meend gy dat ik noch kan schreijen als ik plag? (nen.
Myn hart, door druk versteend; belet myne oogen 't twee-
Kom, lei, daar ik moet staan, myn zidderende beenen,
Daar ik, mistroostig, bang, en angstig van gemoed,
Voor 't laatst, verwachten zal het waardigst van myn bloed.

V Y F D E T O O N E E L

MARIAMNE, DINA, THARES, ALEXAN-
DRA, BENJAMYN.

THARES.

In weêrwil van my zelf, moet ik aan u verrichten
Zo moeiljelyk een dienst, myn ampt, myn trouw en pligten
Vereischen dit, als een noodzaak'lykheid, van my.

MARIAMNE.

Hoe kwaalyk past ge op my, myn vriend, uw medely.
'k Omhels de dood met vreugd, vrywillig, ongedwongen.
Die, zonder droefheid my, daar 'k ruim en onbedrongen,
Ontlast van zorg, gerust de dood tart wel te vreên:
Herodes wil 't, en ik, ik ga hem tegentreên.
Doch zo noch iets op aard myn blydschap kan vermindren,
Het is de droeve zorg voor myn twee lieve kind'ren,
Die 'k nalaat; welk een leed! dit ongelukkig kroost,
Zal, om de moeder, by den vader hulp noch troost
Genieten, maar altoos onwaardig zyn verstootten.
'k Hoop dat de hemel, die zyn gunst nooit houd geslootten,
De onnoos'le Wezen zal verstrekken, na myn dood,
Voor vader, en met een voor moeder, in den nood.
De zuiv're deugd verlicht hun'harten en hunn'oogen,
Door heilige indruk van een goddelyk vermoogen,
Op dat ze in 't groot gevaar van deze booze tyd
Geen schipbreuk lyden, maar, de wreede haat ten spyt,
Gezind zyn om veel eer te sterven duizend dooden,

Dan

64 HERODES EN MARIAMNE,

Dan iets te doen het geen de godheid heeft verboden;
 Dat nimmer overvloed van droefheid, of van vreugd.
 Van voor- of t'genspoed hen aftrek van de deugd;
 En, zo de zon van hun geluk eens door mogt breeken,
 Dat zy niet denken om hun moeders dood te wreeken,
 Maar, om ontraffelyk te leeven; zonder schuld,
 Als ik te sterven, vry van vrees en ongeduld.
 Engy, bloedgierig mensch, ontaarde ziel volschanden,
 Wiens lust men naar 't verderf ziet van de onnoos'le branden,

Dewyl gy nooit verzacht uw wreed gemoed noeh zin,
 Ga ik kloekmoedig; zo als 't past een koningin,
 Voor u uitstorten daar ge u zelf meê kund verblyden!
 Tot lesfing van uw dorst, en 't einde van myn lyden,
 Schenk ik u al het bloed dat in myn aad'ren is;
 Drink, drink, boosaardige, drink zonder deerenis!
 Doch denk niet dat gy, met de vlek my aangevreeven,
 Myn eer gelyk'lyk zult vernielen met myn leeven;
 Ô Neen! myn zuiv're naam, uit haat, besmet, vertreên;
 Zal echter straalen door de mist van laster heen,
 De naneef nimmermeer iets tot myn schand gelooven.
 Men kan de waarheid met geen loogenen verdooven.
 De tyd zal haar eerlang vertoonen aan het licht,
 En myn verdrukte deugd doen zien aan elks gezigt,
 Ja, het verhaasten van myn doodstraf klaar bewyzen
 Uw onrechtvaardigheid, die ieder met afgryzen
 Vervloekt. Uw wreedheid, welke alom zich openbaard;
 Vernietigd in my niets als een verderf'lyke aard;
 Maar, 't onverderf'lyk deel, de ziel, versierd met straalen
 Van myne deugd, ontlast van rampen, druk, en kwalen;
 Zal eindelyk, ten trots van alle nyd en haat,
 Voor eeuwig blinken in een luister zonder maat.

Zy ziet Alexandra.

Maar, 'k zie myn moeder my op deze plaats verwachten,
 Zy zal myn lyden, met haar laatite troost, verzachten,
 Troost, die my nimmer weêr op aard gebeuren zal!

'k wensch

Ik Wensch dat haar hart, om myn rampzaalig ongeval,
Wat meerder rust had, en wat minder was bewoogen.

Tegen Thares.

Wil, in het weg gaan, op myn bede, toch gedoogen,
Dat ik haar zeg vaar wel, en voor het allerlaatst
Omhelze, en kusfchen mag.

THARES.

Maar, dat gy u dan laast;
Mevrouw, ik zou de schuld van dit vertoeven draagen.
Myn last moet zyn gevolgt, ik durf geen uitstel waagen:
De vorst...

MARIAMNE.

Deze aanspraak is in weinig tyds gedaan.

Mevrouw, men dwingt my na een and're plaats te gaan.
Ik Zal de aardfche woning, om een hemelfche, verruilen,
Waar 't buld'ren van de nyd, uit diepe en naare kuilen,
De harten, noch de lucht met haare gruw'len pynt,
En daar de onschuldige verheerelykt verschynt.
Waar een tieran de deugd, uit haat, nooit kan vertreeden;
Daar de eed'le ziel, tot loon van haat flantvástigheden;
In vrede fmaaken zal, het onwaardeerlyk zoet,
En, zegepraalende, de vreugde van 't gemoed.
Zo wreed een lot brengt my in 't wit van myn verlangen,
Ik ga vrywillig, om de dood met vreugd te ontfangen.
Troost u hier meê. Ik Omarin u voor myn laatste pligt.

Vaar wel, Mevrouw, vaar wel! Ik verlaat uw aangezicht.

ALEXANDRA.

Voleind uw leeven, ga, rampzaalige, ga heenen:
Hoe! meend gy, dat ik noch zal uwe straf beweenen;
Neen! Ik bang edwongen al het meêly uit myn hart;
Dat hart, waar onder ik u droeg met zo veel smart.
Is 't moog'lyk! moest ik dan u op het aardryk baaren,
U kweeken, koesteren, met zorg en angst bewaaren,
Uw leeven leiden in de morgenftond der jeugd,
Op dat ge u zelve zoud verwyd'ren van de deugd;
Om uw gemaal, en vorst, zyn ondergang te brouwen,
Uw fchuld... Maar, ga, ik kan u langer niet aanschouwen,

E

Ge-

66 HERODES EN MARIAMNE,

Geniet de straf, die u van 't noodlot is bereid.
Het moeders hart heeft lang vergeefs voor u gepleit;
't Verzaakt u; ja, gy zyt van my ook niet gekoomen.
't Verraad heeft nimmer plaats in deze borst genoomen.

MARIAMNE.

Behoud uw leeven, ik zal sterven wel te vreên.

THARES.

Gaan wy, Mevrouw: gaan wy.

MARIAMNE.

Langs welk een weg?

THARES.

Dit heen.

DINA.

ô Welk een wreedheid!

BENJAMYN.

Ach! welk een geduld, en lyden?

ZESDE TOONEEL.

ALEXANDRA, BENJAMYN.

ALEXANDRA.

Moest ik, door zulk een daad, zo wreed haar 't hart door-
Helaas! (snyden?)

BENJAMYN.

Zal 't noodlot niet ophouden uw geslacht
Te plaagen voor het gantsch is deerlyk omgebracht;
ô Al te wreed een straf!

ALEXANDRA.

ô Al te felle een smarte!

Wat moord die laffe list, door naaberouw, my 't harte.
Ik mogt veeleerder met haar sterven door één lot.
Moest ik dan, om de dood te ontgaan, op 't moordschavot,
Met dit bedrog, myn pligt, myn bloed, en kind verzaaken?
Myn ziel, die tevens alle elenden voelt genaaken,
Geeft, geeft zich over aan de droefheid al te straf.
Gelei my na het bed, of liever na het graf.

Einde van het Vierde Bedryf.

V Y F D E B E D R Y F.

E E R S T E T O O N E E L.

HERODES, *en Gevolg.*

Wreede jaloezy, bedekt met schoone verven!
Gevaarelyke slang, welke alles kan verderven!
En dochter van de min, die zelfs haar vader moord!
Draak, die geduurig waakt, en eeuwig ziet en hoord,
Door honderd oogen, en door honderd listige ooren,
Die alles neemt verkeerd, en alles acht verlooren!
Hebt gy niet lang genoeg my dag en nacht geplaagt?
Onverzaadb're gier, die onophoud'lyk knaagt,
Vlieg, vlieg voor eeuwig weg uit myn gemoed en oogen!
Verkeerde uitlegster, en verspiedster vol van loogen,
Die al myn zinnen houd betooverd, en my doet
Verdruchte onnoozelheid versmooren in het bloed:
Kon dan Sohemus dood uw wraak noch niet verkoelen?
Moet Mariamne zelfs den schrik des doods gevoelen?
Maar, hoe! den schrik des doods gevoelen? weet gy niet,
Dat ge in haar nadeel een doodvonnis hooren liet?
Als een misdaadige, en gedoemde is zy op heden
Ter dood gebragt, helaas! zy is niet meêr beneden
Op't aardryk, of ik ben verraân zo zy noch leeft,
Of ongelukkig, zo men my gehoorzaamd heeft.
Myn leven loopt gevaar, leeft zy, en 'k moet haar volgen
Indien de schoone is dood. Wreed noodlot! ô verbolgen,
En felle smarten! ô afgrys'lyk gruwelstuk!
Ik vind my zelf alom verward in diepe druk,
En op wat weg zich myn gedachten laten voeren, (ren.
'k Ontmoet'er droefheid, vrees. en schrik, die my beroe-
Gaan wy den loop zien van haar noodlot, Hemel! ach!
Zo zy noch 't licht aanschouwd, zal ik op dezen dag,
Door de edelmoedigste genade en gunst, verkeeren
De droeve lykpraal in een vrolyk triomfeeren.

E 2

Maar

68 HERODES EN MARIAMNE,

Maar, Narbal naderd my. Ik lees, helaas! heel licht
Myn droevig ongeluk, in zyn beschreid gezicht:
Hy beeld het troostloos af.

T W E E D E T O O N E E L.

HERODES, NARBAL.

NARBAL, *ter zyden.*

o Welke zwaare plaagen!
Een slag heeft alle deugd gelyk ter neêrgeflagen.
De eer en standvastigheid, godvruchtigheid en trouw
Zyn, met die schoone, reeds het leeven kwyt.

HERODES.

Wat rouw

Verdrukt zo wreed uw ziel?

NARBAL.

Helaas! de grootste reden:

HERODES.

Is Mariamne dood?

NARBAL.

Ach! ja, ze is overleeden.

Men sloeg dat waardig hoofd van 't zuiver ligchaam af.

Ter zyden.

't Uitvoeren van den last, en 't vonnis dat hy gaf, (ven.
Bestormt met smart zyn ziel Haar dood zal hem doen ster-
'k Voorzag wel dat hy nooit de koningin kon derven,
Als met zo groot een leed. Hy steent, hy zucht en schreid.

Tegen Herodes.

Keer weder tot u zelf, en uw kloekmoedigheid.

HERODES.

Is Mariamne dood? is zy niet meêr in weezen?

Zy, die myn zon was, en zo blinkende opgereezen,

Is maar een schaadow, en die morgenstar, o smart!

Verliest haar glans in het bestraalen van myn hart.

Moest

70 HERODES EN MARIAMNE,

Geslooten zyn , waar in ik niet als godspraak vond?
 En, 't geen myn eigen zelf noch onlangs heeft gescheenen,
 Zou die nu niet zyn , en in dunne lucht verdweenen?
 ô Neen ! dit is een zaak die waarheid heeft noch schyn,
 En niet geloof'lyk is , noch moogelyk kan zyn.

Tegen Nabal.

Wat zegt gy , heeft men dan vernietigt op der aarde
 Dit proefftuk der natuur , zo schoon als ze immer baarde?

N A R B A L.

Ja , 'k zag zo wreeden slag in wanhoop , buiten raad.

H E R O D E S.

Verhaal me omstandig deze erbarmelyke daad.
 Ik kan niet twyfen , en echter 't niet gelooven.

N A R B A L.

Wanneer men haar, wiensdeugd streefd alle deugd te boven,
 Het vonnis voor droeg, 't geen haar parste om straks te gaan
 Uit haar gevangenis , kon elk van schrik pas staan,
 Behalven haar geduld , dat wist van geen beweegen.
 Zy , die grootmoedig trad de dood met blydschap tegen,
 Trotzeerende haar lot , betoonde in dezen staat,
 De minste vrees niet met haar woorden , of gelaat.
 De aanbiddelyke glans van haar bekoorelyke oogen,
 Bleef even schoon , en wekte in ieder mededoogen.
 De aanminnigheid en vreugd , die 't aangezicht behiel,
 Bewees haar onschuld en gerustheid van haar ziel.
 Na dat zy dan vernoegd , op de oever van het leeven ,
 Aan haar vertrouwden haar juweelen had gegeven,
 En , in 't omhelzen , hen , als voor des hemels troon ,
 Het droevig schreijen , of het volgen had verboôn,
 Ging zy , kloekmoedig , met een vriend'lyk welbehaagen,
 Na het schavot , 't geen zelfs om haar scheen rouw te draa-
 Nooit praalde een koningin der Amazoonen meêr , (gen.
 Naar haare dapp're daân , in zegepraalende eer,
 Als zy , beklag'lyk tot een schandig lot beschooren.
 Al wie haar volgde , scheen in traanen te versmooren ,
 Ze aanschouwden haar geduld , met ongeduld en smart.

Een

Een gantsche menigte, in dien drang door een verward,
 Vervloekten 't vonnis, 't geen haar doemde buiten reden;
 Ja, riepen dat haar deugd, versierd met eed'le zeden,
 Nooit had zo spoorelooze en vuige daad begaan;
 Dat ieder druppel bloed eerlang u zelf zou staan
 Op duizend traanen, en op duizend wreede pynen, (nen,
 Wanneerze om wraak, steeds voor uwe oogen zal verschy

HERODES.

Ik voel, ik voel alreeds de kwellingen, die zy
 Met recht voorspelden, ach!

NARBAL.

Elk kreeg meer medely,
 Wanneer haar moeder, die de vrees van 't spoor deed wy-
 ken, (ken;
 Haar waare droefheid veinsde, en valsche vreugd liet bly-
 Haar vlugge geest, zo vol staatzuchtigheid als list,
 Om zich te ontschuldigen dat zy van 't kwaad niet wist,
 Verbergt onmenschelyk dat teedere beweegen,
 Het welke een moeders hart heeft van natuur gekreegen,
 En toond zich vergenoegd in 's dochters ongeluk.
 Doch haar standvastigheid, braveerende haar druk,
 En 's moeders kunst, die haar gevoelig kwam onteeren,
 Scheen de opgeleide blaam, in 't weg gaan, te verweeren
 Met een genege lach, en nederige groet.

HERODES.

Welk een medely doorprikkeld myn gemoed!
 Ik voel myn hart op dit verhaal aan stukken ryten.
 Hoe! zal een moeder 't kind, in zulk een stand, verwyten
 Een misdaad, daar de deugd zelfs voor haar onschuld pleit?
 Voleind al 't overig'.

NARBAL.

Toen heeft men haar geleid
 Op 't schandige schavot, daar zy haar zuiv're handen
 Aandachtig zaamen sloeg, door heilig vuur aan 't branden,
 En de oogen naar om hoog, met ieverende kracht,
 Beweeg'lyk smeekende de goddelyke magt,

72 HERODESEN MARIAMNE,

Om haar onnozelheid de waereld te openbaaren,
Op dar die nimmer mogt haar kroost met schandbezwaaren,
En hen verwyten, 't geen zy nimmer had gedaan.
Zy zwoer wel dier dat zy arglistig was verraên,
En door vervloekte nyd beklaagelyk vertreeden;
Ja, dat zy, tegen recht en buiten alle reden,
Was valsch beschuldigt met een daad, die in haar ziel
Nooit had gehuisvest, of in haar gedachten viel.
Zy riep den hemel, voor haar onschuld, tot getuigen;
Geloovende dat die uw zinnen noch zou buigen,
Beweegen om te zien haare onschuld, deugd en trouw,
Wanneer haar dood uw hart zou doôn, door naaberouw.
Voor 't laatst wenscht zy, dat gy beschermen mogt de
weezen

Van een prinses, wiens hart men nimmermeer zag vreezen
Voor 't wreede noodlot, die standvastig lyden kon;
Die zonder opspraak leefde, en kloek de dood verwon.

Als zy, met iever, dus haar zelf had laten hooren,
Scheen haar verlangen door de wolken heen te booren:
Dies zy aan 's hemels zorg gaf haare ziel met vreugd,
Die vaardig stond om op de vleugels van haar deugd
Te yliegen naar 't gestarnt, dus zuiver van gebreeken
Stak zy haar hals uit, en hield op van meêr te spreken.
Toen sloeg de wreede beul, met zyn bloedgierig zwaard,
Het hoofd van 't ligchaam, dat een beter lot was waard,
't Geen al de omstanders bragt wanhoopende aan het wee-
nen. (nen.

Haar ligchaam wierd straks van een hemelstraal omschee-
Elks traanen vloeiden onder 't vloeijen van haar bloed.
Elk schreeuwde dat het klonk in droevige overmoed,
Waar van al 't aardryk, door de weergalm, scheen te beeven,
Als of 't meê voelde 't groot verlies van zulk een leeven.
Zo was het eind van uw doorluchte en kuissche vrouw,
Met wie schier ieder sturf van medely, en rouw.

HERODES.

Ach! waar dit niet geschied, of waar ik nooit gebooren!

Hoe

'Hoe kon men 'tleevenslicht van 't schoonste fchepzel smoo-
 Nooit gehoord bedryf, zelfs in 't barbaarste land! (ren?
 een ontmenscht Sarmaat deé nimmer zulk een fchand,
 de de allerwreedfte niet kan denken zonder fchroomen.
 Wie kan zo vuil een vlek afwasfchen? welke froomen,
 Wat zee heeft nats genoeg? waar zal ik heenen vliên,
 In welk een duifter hol, daar nooit word licht gezien?
 Na welk een hoog gebergt? wat zal myn fchuilplaats ftrek-
 ken,

Daar ik myn godloosheid, en gruw'len kan bedekken?
 Waar zal ik veilig zyn? kan ik in 't diepst der aard,
 Om dit misdryf, wel voor den donder zyn bewaard?
 Waar zoude ik gaan, daar ik van fchrik bleeve onbeneepen,
 En daar ik niet myn hel geduurig meê zou fleepen?
 Maar, ach! verwacht ik dan noch hulp in dezen nood?
 Hoel leeeve ik noch, kan 't zyn, nu Mariamne is dood?
 En volg ik niet, daar my die fchoone is voorgetreeden?
 'k Weet immers op wat weg ik zetten moet myn fchreeden,
 Om na de dood te gaan. Dit ftaal zal my het hart
 Doorfteeken, en myn ziel verlichten van zyn fmart.

Tegen Narbal, die hem weêrhoud.

Laat af, laat af, ik zal, ik moet terftond beginnen
 't Rechtvaardige befluit van myn verwoede zinnen,
 Of ftoot het liever zelf door myn benaauwde borst.

N A R B A L.

Ach! keertoch weder van uw wanhoop, groote vorst.

HERODES. (geeven.

'k Wil, in my zelf nurecht aan 't bloed, dat wraak roept,

Hy tast naar den degen van Narbal.

Belet myn arm niet, door de wroeging aangedreeven.

N A R B A L.

Myn Heer!

HERODES.

'k Ben zulk een rouw en pynlyk knaagen moê.

Maak dat zy weder leeeve, of ftaa my 't fterven toe;

My, die 't moordadig zwaard gaf zelf den beul in handen.

74 HERODES EN MARIAMNE,

Myn mond, gediensig aan myn woede, tot myn schanden,
Sloot, door een enkel woord, haar mond voor eeuwig, ach!
Bloeddorste mond, zo wreed als ooit de waereld zag,
Ik overtuig u, door 't berouw van myne daaden,
Dat gy voorbaarig hebt myn hart en zin verraaden.

ô! Gy, vertreedten volk, aanschouwers van myn schand,
En misdaad, die zo groot een zucht draagt tot uw land,
En rechte koningen, wilt uwe drift betoonen
Tot straf van deze moord, die niemand kan verschoonen:
Komt, komt, en wreekt op 't hart van een tieran, met
vreugd,

't Volmaakste schepfel, en het voorbeeld van de deugd,
Van kuisheid, van geduld, van schoonheid, trouw en re-
Straf, straf die strenge daad, vol onrechtvaardigheden; (den;
Stoot al uw dolken in myn hart, maakt een begin,
Bevredig, door myn bloed, 't bloed van uw koningin,
Die, 'k door een wreede haat, barbaarsch liet vernielen,
Maar gy durft dit niet doen, ô bloode, en lasse zielen!
Gy hebt geen lust, om, door getrouwe en dapp're daân,
In 's lands gedenkboek tot een eeuwige eer te staan.

't Zoude u mishagen, dat de volgende eeuw uw leeven,
Met onuitwisbaare inkt, vond tot uw roem beschreeven.

't Bewyst hun vrees, en myn geweld op eene tyd.

ô Hemel! die aanschouwd hoe dat de onnoos'le lyd,
Wil aan dit snood gewest alle ongeluk verschaffen,
Straf dit ondankbaar volk, het geen my niet durft straffen.
Geef, geef het over aan het woën van 't krygsgeweld.

Doe tegens hen met kracht optrekken in het veld
De grootste en wreedste der tierannen, en barbaaren,
Vyanden, die in 't woën, niets, op hun bede, spaaren;
Zy smooren zonder schrik hun menigten in 't bloed,
Hun steeden, huizen en sieraaden in een gloed,
Die alles breng' tot asch. Men koome en sleep in banden
Hun liefste kinders weg, of dat barbaarsche handen,
Die tegens muur en rots verplett'ren, of van een
Verscheuren, onder 't bang en hoopeloos geweën

Der moeders, daar men ziet de vrouwen wreed verkrachten

In 't oog der mannen, die tot troost de dood verwachten.
 Dat Pest, en hongersnood uitmergei al hun kracht.
 Dat ze onder 't oproer zien hun tempelen, vol pracht,
 Totaan de grondvest toe vernield en omgewurpen.
 D t de aard by stroomen mag 't gestorte bloed inslurpen:
 En als de wraak nog iets in 't hevig woeden spaard,
 Uit dit geslacht, wel eer zo heerlyk, en zo waard,
 Laat het dan zyn alleen verachtende onderdaanen,
 Steeds opgeofferd aan hun rampen, smaad, en traanen,
 Verlaaten van 't geluk, gevolgt van 't ongeluk,
 Daar zy gedurig, in benaauwdheid, smart, en druk
 Nasleepen, buiten hulp, in wanhoop, 't moeiljk leeven;
 Als slaaven, ballingen de waereld omgedreeven,
 Vervloekt, verjaagt, vervolgt, daar elk hen overal
 Gelyk beooreloge in allerlei geval.

Laat op hen regenen pek, zwaavel, vuuren vonken;
 Op dat hun beemden, in een zee van vuur verdrongen,
 Van vruchtbaarheid beroofd, staan mede uw wraak ten
 Maak van Jeruzalem een droeve jammerpoel; (doel.
 Een helse poel vol stank, en die alle oogenblikken,
 Niet haar verachte naam, de waereld kan verschrikken.
 Myn Mariamne is dood, zy wierd me ontroofd, wat slag!
 En tot myn wanhoop laat men my het leeven, ach!
 'k Smeek u om medely, ô dood, die 'k plag te schroomen!
 Kom, neem 't geheel, daar gy de helft van hebt genoomen.
 Helaas! waar berg ik my?

D E R D E T O O N E E L.

HERODES, SALOME, PHERORAS, NARBAL.

SALOME, *tegen Narbal.*

W at deerd den vorst?

NARBAL.

Mevrouw,
 Hy

76 HERODES EN MARIAMNE,

Hy kweld zich zelf in zulk een overmaat van rouw,
Dat hy zal schielyk zyn ten einde van zyn dagen,
Indien uw raad niet stuit den loop van zyne plaagen.

SALOME.

Liet hem Augustus ook iets weten, 't geen zyn smart
Door spyt verwekt?

NARBAL,

o Neen!

SALOME.

Wat ramp drukt dan zyn hart?

NARBAL.

De dood der Koningin, die hy niet kan aanfchouwen.

PHERORAS.

'k Heb wel voorzien, dat hem haar vonnis zou berouwen.

SALOME.

Hoe is het mooglyk! schept hy dan ongeneugt
Uit zulk een zaak, die hem moest baaren alle vreugd?

PHERORAS.

Laat ons met ryp beraad voorzichtig by hem koomen,
Zyn gramschap, in dit stuk, moet wel zyn waargenomen.

SALOME.

Zyn geest wil liever zyn vermeesterd met geweld.

PHERORAS.

Hy komt weér na ons toe, vermoeid, benaauwt, ontfeld,
De droefheid heeft hy tot gezelschap, en zyn oogen
Staan wild, zyn aanschyn is met bleekheid overtoogen,
Zyn gang is spoor'loos, hy verbysterd meér, en meér.

SALOME.

Gy zyt zwaarmoedig, en gy schynt bedroefd, Mynheer.

HERODES.

Dit komt uit staatszorg, die de geest licht kan verdrieten.
Maar, 'k wil van dezen dag een weinig rust genieten.

PHERORAS.

Dat waar noodzaaklyk tot herstelling van uw geest.

HERODES.

Om niet te veinzen, al myn smart en druk is meest

Ont-

ontstaan om dat ik niet, zint gift'ren heb gesprooken
De Koningin, dit heeft myn rust en vreugd gebrooken:
Laat zeggen, uit myn naam, dat ik haar hier verwacht.

SALOME.

Zyn oordeel en verstand schynt buiten spoor gebragt.

HERODES.

Ei! wil toch, op myn beë, haar spoedig laten haalen.

PHERORAS.

Door welk een middel?

HERODES.

Ach! help my in deze kwaalen.

Ik wil haar spreken. Ga, laat haar myn last verstaan.
Is dit zo zwaar een zaak? of wil men dan niet gaan?

SALOME.

Hoe kan ze u hooren, en hoe kunt gy met haar spreken?
Zy heeft geen geest, die is van 't ligchaam reeds geweeken,
't Geen niet is.

HERODES.

Hemel! hoe! is Mariamne dood?

Wreeddaardignoodlot, gy, gy zaagt in dezen nood,
Haar bukken voor den slag, en gy hebt die geleeden.
Ja, zonder dat uw magt, om zulke afgrysykheden,
De rouw oplegt aan al wat aan natuur behoord.
Is deze schoonheid, en haar glans in 't bloed gesmoord?
Het ligchaam, koud en klam, in 't graf met al haar gaaven,
En is 't heelal noch niet in puin en asch begraven?
't Blyft nu vernield, ô spyt! in dit verlies alleen,
Het geen alle anderen te boven streefd met reën,
Behoorden zelfs 't verlies der waereld in te steeken,
't Moest de aardkloot lichten uit zyn assen, en verbreeken:
Al de elementen, aarde en water, lucht en vuur
In een verwarren, en versmelten de natuur,
En doen het alles in zyn eerste baijerd keeren.
De dood dorst Mariamne, ô gruwel! overheeren!
De schaduw van het graf bewaard het overschot
Van 't schoonste schepzel, dat verdiende een beter lot.

Laat

78 HERODES EN MARIAMNE,

Laat uwe smarten gaan in arbeid om te baaren :
Steld uwe handen tot hun pligt, laat zy uw hairen
Uitrukken met geweld, verscheur uw aangezicht,
Smeekt vriend en vyand dat hy u beroov' van 't licht;
Of sterf liefst van berouw, om dat gy niet kunt sterven.

PHERORAS.

Vergeet liefst dit verlies, het geen gy toch moet derven :
Wie kan 't veranderen? en zo gy 't wel bedacht,
Gy zoud het zelf niet weér, indien 't stond aan uw magt,
Veranderen.

SALOME.

ô Ja, gy zult eerlang bevinden,
Dat zulk een heerlyk werk, voor u, en voor uw vrinden;
En voor uw gantsche Staat was een noodzaaklykheid.

HERODES.

De wroeging heeft myn ziel reeds alle troost ontzeid.
Maar wat wil Thares, dus verwonderd, ons verklaren?

VIERDE TOONEEL.

HERODES, SALOME, PHERORAS,
THARES, NARBAL.

THARES.

ô Vorst! myn pligt noopt my om aan u te openbaaren
Hoe dat uw schenker, in een jammerlyken stant,
Zich zelf heeft omgebragt met zyn verwoede hand.

HERODES.

Wat of zyn geest tot zulk een wanhoop kon verrukken?

THARES.

Na dat hy de Vorstin had voor het zwaard zien bukken,
Vliegt hy, terwyl hy gantsch verbaast zyn kleed'ren
Daar al uw hofgezin het koude lyk betreurd, (scheurd,
Met heete traanen, om, waar 't moog'lyk, te verwarmen.
De zaalen van uw hof weêrgalmen op zyn kermen:
In 't eind roept hy: ik heb de Koningin verraan,

Er

En op myn schuldig hoofd de helsche vloek gelaân.
 Hoor, hoor de hemel bruld, zyn wraak wil my verdelgen,
 Daar scheurd het aardryk, dat my leevend in zal zwelgen,
 Met myn aanhitzers. Ach! ik zie een zee vol bloed
 Waar ik my wende of keer. De beul van myn gemoed
 Komt my de ziel, ô weêl met duizend doôn vervolgen.
 De godheid is op my; niet zonder reên, verbolgen;
 De onschuldige is alleen, door myn bedrog, gedood,
 't Vergift was valsch bedacht: ik zal, in dezen nood,
 My zelf verlossen, door myn arm, van zo veel kwaalen;
 En 't aardryk van een mensch, niet waard dat hy de straalen
 Der zon aanschouwd. Hier meê, eer 't iemand wordgewaar,
 Stoot hy zich zelf in 't hart, en, met een woest gebaar,
 Braakt hy de ziel en 't bloed al tevens.

HERODES.

Welke daaden!

Ach! Judas heeft my dan, en myn vorstin verraaden!
 Zy is onschuldig in het mengen van 't vergift!
 Ik voel my zelf, helaas! in een verwoede drift.
 Ik wil, ik zal, ik moet my, en haar sterven, wreken.

Tegen Pheroras, en Salome.

Gy, Monsters van myn hof, gy hielpt dit kwaad besteecken:
 En hebt in myn paleis gezaaid het zaad van twist,
 Myn hart, en, zekerlyk, den schenker aangehitst
 Tot zulk een wreed bestaan; gy hebt my ingeblaazen
 De minnenyd, die my hielp buiten 't spoor aan 't raazen:
 De onnoozele is door u gesmoord in 't zuiver bloed.
 O helsche twee, die zo boosaardig van gemoed
 Als wreed van zinnen zyt, beeft, schrikt voor mynen toot-

SALOME, *ter zyden.* (ren,

Het is met ons gedaan.

PHERORAS, *ter zyden.*

Wy zyn gewis verlooren.

SALOME.

Myn Heer...

HERODES.

Ik zie uw schuld uit uw verbaasd gezigt.

S A-

80 HERODES EN MARIAMNE,

SALOME.

Gedoog....

HERODES.

'K misdeê door u, want gy hebt haar beticht.
Wilt nimmer naar genaâ van uwe boosheid trachten,
Maar van myn wraak uw lang verdiende straf verwachten.
Vertrekt terstond.

V T F D E T O O N E E L.

HERODES, NARBAL, THARES.

HERODES.

Maar gy, ô myn getrouwen! gy,
Die geen verraaders, noch geen vleijers zyt, als zy,
Komt, laten we onder een vermengen onze zuchten
En traanen, zonder eind, in troostlooze ongenuchten,
De dood beklagen van dat Beeld, zo god'lyk schoon...
Maar, zeis niet dood, ze ontfingvoorde aardfche eenhemel-
In 't koningryk om hoog. Ze is in 't getal der goden (kroon
Geplaatst om haare deugd. Doch 't is vooral van nooden,
Dat haare godheid hier een tempel word gesticht,
Die haar waardy, eeuw in, eeuw uit, vertoone aan 't licht,
En daar haar beeltenis, zo vol bevalligheden,
Op een altaar gesteld, word plechtig aanbeden;
Ja, 'k wil dat deze plaats zy na haar naam genoemd;
Haar deugd op 't hooge koor gezongen en gerôemd.
Men viere, om 't aardryk al haar wond'ren te openbaaren,
Met yv'rig kerkgebaar, haar feestdag alle jaaren.
Dat elk die eere: of dat ik sterve.

NARBAL.

Ô welk een druk,
En wanhoop! ach! wat raad? dit droevig ongeluk
Schynt, door de ontfeltenis, zyn oordeel te overwinnen.

THARES.

Men merkt wel aan zyn reên 't verlies van zyne zinnen.

HE.

HERODES.

Ik kan niet langer van haar afgescheiden zyn ,
 En dit vertoeven brengt me in onverdraagbre pyn.
 Ga, zeg haar, uit myn naam, dat zy straks hier moet koomen.
 Haar byzyn kan alleen verdryven al myn schroomen,
 En baaren vreugdopvreugd: 'k vergeev' haar' tkwaad, indien
 Ik haar bekoorlykheên mag met myn oogen zien.
 'k Zal aan Nicanor straks zyn vryheid weder geeven,
 Als ik haar wil verstaar.

NARBAL.

Waar word hy heen gedreven?
 Ach ! zyn inbeeldingen vermeerd'ren door zyn smart.

THARES.

De raazerny maakt al zyn redenen verward.

HERODES.

Als ik gebiê , men kan myn woorden niet meêr hooren;
 Hoe! zou de onheufche winddie met myn zuchtenfmooren?
 'k Word niet gehoorzaamd , of kan niemant my verstaan?

NARBAL.

Wat wil zyn Majesteit?

HERODES.

Dat gy zult spoedig gaan,
 Om Mariamne hier te lyden: 'k wil haar spreken.
 Ik voel den band van myn langmoedigheid verbreeken.

NARBAL.

Helaas! heer Koning, gy begeerd de Koningin,
 Maar...

HERODES.

Waarom niet? spreek op

NARBAL.

Verander toch van zyn;

Van haar is niets, als haar beroemde naam in weezen.

HERODES.

Haar naam alleen! zou zy wel dood zyn? moet ik vreezen,
 Of hoopen?

F

NAR-

52 HERODES EN MARIAMNE,

NARBAL.

'k Heb terftond de waarheid u gemeld.

HERODES.

Ach! Narbal, 'k denk nu weér op 't voorwerp dat my kweld,
 En myn geheugen, 't geen in fpyt van al myn klagten,
 Haar beeld vernieuwd in myn rampzaalige gedachten,
 Komt my ontydig hulp, tot myn verdriet, te biên,
 Zé is al te vaardig om myn zinnen te doen zien
 Het geen zy niet laat zien als om my fel te plaagen. (gen.)
 O Dwaaling, die myn hart fcheurt door een pynlyk knaa-
 Ach! gy vertoond te klaar, aan myn ontfteld gemoed,
 In 't kwaad dat ik bedreef, 't verlies van zo veel goed.
 Maar, 'k zie de Koningin, met haar vergoode ftraalen,
 In 't licht der wolken op het heer'lykst zegepraalen:
 Een kring van bloedkoraal is om haar hals gespreid,
 En zy verheft haar geest om hoog vol majesteit.
 Haar roem en fchoonheid is vermeerderd, 'k zie de zielen
 Der zaaligen rondom haar glans eerbiedig knielen:
 Een rei van Engelen ontmoeten haar met vreugd,
 En kroonen, met olyf en palmen, haare deugd.
 Zy ftaat haar oogen na beneên, om aan te fchouwen
 De pyn, die 'k voel van een verfchriklyk naberouwen.
 O Schoone Mariamne! aanhoord myn reden, hoord!
 Erbarmd u over my, eer my de wraak vermoord.
 Genaé, genaé, Vorftint ei, wil my toch vergeeven
 't Kwaad dat ik reuk'loos heb toç uw bederf bedreeven.
 Myn hart moest boven al u hebben aangebeên,
 Zich opgeofferd aan uw fchoonheid, om alleen
 Te leeven door den glans van uw bekoorlyke oogen;
 En nochtans heb ik u, vervreemd van mededogen,
 Mishandelt maar, 'kbeken myn fchuld, hoe zwaar en groot.
 En leg die voor 't gezigt van al de waereld bloot;
 Zie, zie de elend, welke ik hier over moet gevoelen,
 Zy hoorde uw gramschap, en uw heete wraak te koelen.
 Indien myn fchuldifzwaar, myn misdaadgruwzaamwreed,
 't Rechtvaardig recht ftraft my ook met eendood'lyk leed.

W. 1. 11

W. 1. 11

o Wonder der natuur , van onbevleete zeden ,
Van edelmoedigheid , en alle heerlykheden ;
o Zuiv're ziel , die zo volmaakt aan 's hemels trans ,
't Gestarnte , zonen en maan verdooft met uwe glans ,
Die , opgevaaren , hebt van 't aardryk meê gedraagen
Al myn vernoegen , vreugd en eenigst welbehaagen ,
Ach ! denk niet dat myn finart bestaat in valsche schyn ,
Om blyk te geven van myn naarberouw en pyn.
Zo poogt myn ziel , geheel wanhoopende , te baanen
Een weg , om vry te zyn van 't lichchaam , door myntraanen ,
Om u te volgen , in het bangste van myn nood ,
Op een afgrys'lyk spoor van de allerwreedste dood.

TH A R E S.

Zyn kracht begeeft hem , en men ziet zyn verf verbleeken ,
Hy 's flauw , zyn adem schynt reeds uit zyn borst gewee-
ken.

N A R B A L.

Kom , draagen wy hem straks te rust na 't ledekant ,
Op dat hy weder krygt zyn krachten en verstand.

Einde van het vyfde en laatste Bedryf.

